

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
Strategaeth Hamdden

Snowdonia National Park Authority
Recreation Strategy

www.eryri-npa.gov.uk

2012
- 17

PARC CENEDLAETHOL ERYRI
Ile i enaid llonydd

SNOWDONIA NATIONAL PARK
one of Britain's breathing spaces

Drafft Ymgynghorol
Consultation Draft

Ffotograffiau/Photographs

©Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri / Snowdonia National Park Authority,
©Crown copyright (View Wales); ©Kevin Richardson

Cynnwys Contents

Rhan 1 - Cyflwyniad

Parc Cenedlaethol Eryri
Hamdden yn Eryri
Gweledigaeth
Pwrpas y Strategaeth

Rhan 2 – Amcanion a Gweithrediadau

Diogelu Rhinweddau Arbennig a Llonyddwch
Newid Hinsawdd
Naws am Le
Mynediad i Bawb
Isadeiledd Addas
Iechyd a Lles
Sicrhau Budd Economaidd
Gweithio Mewn Partneriaeth
Integreiddiad ac Ansawdd

Rhan 3 - Gweithredu, monitro ac adolygu

Cynnwys Budd Ddeiliaid
Cyflawni Amcanion Cenedlaethol a Rhanbarthol
Adolygiad

Atodiadau

Atodiad 1 - Hamddena Awyr Agored

Cerdded
Dringo
Beicio Mynydd
Beicio
Pysgota
Chwaraeon Dŵr
Rhedeg Bryniau a Mynyddoedd
Cyfeiriannu
Digwyddiadau a Rasys
Gweithgareddau Grŵp
Marchogaeth
Chwaraeon Awyr
Gweithgareddau Gyrru Oddi ar y Ffordd

Atodiad 2 - Hamddena Diwylliannol ac Amgylcheddol

Gyrru a Theithiau Bws
Gwyliau Bywyd Gwyllt
Safleoedd Treftadaeth, Ymweliadau ac Atyniadau
Digwyddiadau a Gwyliau
Astudiaeth
Celf a Fotograffiaeth

Atodiad 3 - Amcanion a Gweithrediadau Strategol

Perthnasol Cynllun Rheolaeth Parc Cenedlaethol Eryri

Atodiad 4 - Rhinweddau Arbennig

Parc Cenedlaethol Eryri

Section 1 - Introduction

Snowdonia National Park
Recreation in Snowdonia
Vision
Purpose of the Strategy

Section 2 - Aims and Actions

Protecting special qualities & tranquillity
Climate change
Sense of place
Access for all
Appropriate infrastructure
Health & wellbeing delivering
Economic benefit
Partnership working
Integration & quality

Section 3 - Implementation, monitoring & review

Stakeholder involvement
Delivering national & regional aims
Review

Appendices

Appendix 1 – Active recreation
Walking
Climbing
Mountain biking
Cycling
Angling
Water sports
Fell and mountain running
Orienteering
Events and races
Group activities
Equestrian
Air sports
Motorised off-road activities

Appendix 2 - Cultural & Environmental Recreation

Wildlife watching
Heritage sites & attraction visits
Events and festivals
Study
Art & photography

Appendix 3 - Relevant Strategic Objectives and Actions

from the Snowdonia National Park Management Plan

Appendix 4 - Special Qualities of Snowdonia National Park

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
Strategaeth Hamdden

2012-2017

Snowdonia National Park Authority
Recreation Strategy

Rhan 1 – Cyflwyniad Section 1 - Introduction

Parc Cenedlaethol Eryri Snowdonia National Park

Wedi ei ddynodi yn Barc Cenedlaethol ym 1951, Parc Cenedlaethol Eryri oedd y cyntaf i gael ei sefydlu yng Nghymru a hwn yw'r Parc mwyaf eang. Mae'r Parc Cenedlaethol yn cynnwys 2,132 km sgwâr (823 milltir sgwâr) ac mae'n ymestyn o Conwy yn y gogledd tuag at fynyddoedd yr Aran yn y dwyrafn. Yna mae ei ffin yn dilyn Dyffryn Dyfi ar ei bwynt mwyaf deheuol tuag at Fae Ceredigion yn y gorllewin cyn dilyn yr arfordir yn ôl tuag ardaloedd y chwareli llechi yn y gogledd.

Mae gan Awdurdod y Parc Cenedlaethol ddau bwrpas statudol, a'r rhain yw;

Gwarchod a gwella harddwch naturiol, bywyd gwylt a threftadaeth ddiwylliannol yr ardal,

Hyrwyddo cyfleoedd i'r cyhoedd ddeall a mwynhau rhinweddau arbennig yr ardal

Yn ogystal mae'n ddyletswydd ar Awdurdod y Parc Cenedlaethol wrth geisio cyflawni'r pwrpasau hyn, i feithrin lles economaidd a chymdeithasol cymunedau lleol.

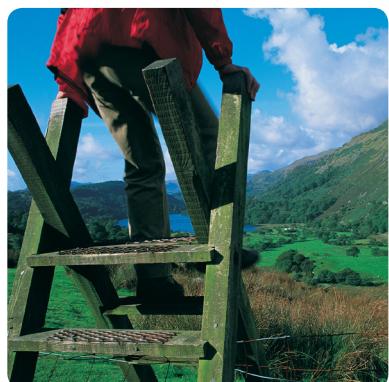
Designated in 1951, Snowdonia National Park was the first to be established in Wales and is the most extensive. The National Park covers 2,132 square km (823 square miles) and stretches from Conwy in the north towards the Aran Mountains in the east. Its boundary then follows the Dyfi Valley as its southernmost point towards Cardigan Bay in the west before following the coastline back towards the slate quarrying areas of the north.

The National Park Authority has two statutory duties, these are to;

Conserve and enhance the natural beauty, wildlife and cultural heritage of the area,

Promote opportunities for the understanding and enjoyment of the special qualities of the area by the public

The National Park Authority is also duty-bound, in pursuing these purposes to foster the economic and social-wellbeing of local communities.

Hamddena yn Eryri Recreation in Snowdonia

Ers cenedlaethau, mae Eryri wedi bod yn gyrchfan hamddena bwysig ac adnabyddus ar draws y byd ac â chysylltiad hir gydag amrywiaeth o weithgareddau: yr oedd yr ardal yn dylanwadol yn ystod dyddiau cynnar mynydda, cysylltiad a gefnogwyd gan neb llai na Syr John Hunt a'i dîm cyn iddynt lwyddo i ddringo Everest am y tro cyntaf: mae nifer di bendraw o artistiaid wedi cael eu hysbrydoli gan rinweddau arbennig y Parc Cenedlaethol ac mae astudio bioamrywiaeth a daeareg Eryri, a oedd yn arferion poblogaidd yn ystod y ddeunawfed ganrif, yn parhau i fod yn dylanwadol wrth ddatblygu ein dealltwriaeth o'r byd naturiol. Yn ystod y dyddiau cynnar, ychydig o effaith a gafodd y fath weithgareddau ar yr amgylchedd ac ar gymunedau Eryri, yn bennaf am eu bod yn oddefol neu am nad oedd ynganwr ar gael i'r cyhoedd ehangach. Dros yr hanner can mlynedd a aeth heibio daeth Eryri yn gynyddol boblogaidd ar gyfer ystod eang o weithgareddau, a thyfodd ei enw fel un o'r cyrchfannau gorau ar gyfer nifer o wahanol fathau o weithgareddau.

Heddiw, mae hamddena yn darparu buddion economaidd sylwedol i'r ardal, ac yn annog pobl i ddeall a gwerthfawrogi rhai o rinweddau arbennig Eryri, fel diffynir yn Atodiad 4. Fodd bynnag, oherwydd y nifer uchel o ddefnyddwyr, mae rhai ardaloedd o Eryri yn cael eu rhoi o dan bwysau aruthrol. Mae ucheldiroedd gogledd Eryri, yn enwedig ardal yr Wyddfa, o dan bwysau aruthrol oherwydd y niferoedd sy'n ymweld a mwynhau'r cyfoeth naturiol; mewn llefydd eraill, megis pentrefi Betws y Coed a Beddgelert gwelir problemau trafnidiaeth difrifol yn ystod cyfnodau prysur yr haf. Gall defnydd dwys gael effeithiau negyddol anfwriadol ar yr hyn mae pobl yn eu mwynhau, er engrai ffwrdd llonyddwch a thirluniau a chreu tensiwn rhwng defnyddwyr, tir feddianwyr a'r angen i gefnogi tirlun amaethyddol hyfwy. Mae'r ddogfen hon yn ceisio cydwyso anghenion hamddena pobl gyda'r angen i warchod a gwella Eryri ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

For generations, Snowdonia has provided an important and world renowned recreation venue with a long association to a variety of activities: the area was influential during the early days of mountaineering, an association which was endorsed by Sir John Hunt and his team before the first successful ascent of Everest: countless artists have gained inspiration from the special qualities of the National Park; while the study of Snowdonia's biodiversity and geology, popular pastimes during the nineteenth century, were influential in developing our understanding of the natural world. In the early days, such pursuits had little impact upon the environment and communities of Snowdonia, mainly because they were largely passive or not accessible to the wider public. Over the past 50 years Snowdonia has become increasingly popular for a widening range of recreation activities, from coast to mountain peaks, gaining reputation as one of the world's premier destination for several types of activity.

Today, recreation provides substantial economic benefits to the area and encourages people to understand and appreciate some of Snowdonia's special qualities, as defined in Appendix 4. However, due to the sheer number of users, certain areas of Snowdonia are placed under intense pressure. The uplands of northern Snowdonia, primarily the Snowdon Massif are under high pressure due to the number of people enjoying its natural wealth; elsewhere villages such as Betws y Coed and Beddgelert suffer from acute traffic congestion at peak times during the summer. Such intense and concentrated activity can inadvertently harm those qualities which people enjoy, for example tranquillity and landscapes whilst creating tension between user groups, land owners and the need to promote an agriculturally viable landscape. This document seeks to balance people's recreation needs with those of conserving and enhancing Snowdonia for future generations.

Ers tro byd, mae gan Eryri enw da am ddarparu cyfleoedd hamddena amrywiol ac o'r herwydd mae'r ardal yn cael budd o'r rhwydwaith o gyfleoedd da sy'n cael ei fwynhau gan filiynau o unigolion bob blwyddyn; heb ystyried materion sy'n ymwnedd â gof a chadw. Mae'r Parc Cenedlaethol a'r ardaloedd cyfagos yn cynnal nifer o ganolfannau awyr agored, canolfannau addysgol a'r busnesau preifat sy'n gysylltiedig â nhw; yn eu plith y mwyaf nodedig yw Canolfan Astudio Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ym Mhlas Tan y Bwlch, Y Canolfan Fynyddo Genedlaethol ym Mhlas y Brenin yng Nghapel Curig, Gwersyll Yr Urdd Glanllyn, Y Canolfan Genedlaethol Rafftio Dŵr Gwyn yn Nhryweryn, Canolfan Awyr Agored yn Aberdyfi a Chanolfan Antur TreeTops ym Metws y Coed. Mae Canolfan Chwaraeon Dŵr Genedlaethol Cymru ym Mhlas Menai, sy'n agos at y Parc Cenedlaethol hefyd yn defnyddio safleoedd o fewn Eryri. Mae bodolaeth y canolfannau hyn, ochr yn ochr â'r canolfannau aml weithgaredd fel Parc Coedwigaeth Coed y Brenin, yn caniatâu i bobl brofi ystod eang o weithgareddau o fewn ei ffiniau. Mae'r rhain yn ychwanegol i'r stadau a reolir er lles cyhoeddus gan Gomisiwn Coedwigaeth Cymru a'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol. Mae'r rhanbarth hefyd yn cynnal nifer o glybiau chwaraeon awyr agored gan gynnwys clybiau camwâ a chaiacio, beicio, rhedeg mynydd, cerdded a dringo a chymdeithasau pysgota. Yn ychwanegol at hyn, mae Eryri'n darparu adnoddau naturiol sy'n cael eu mwynhau gan glybiau o ardaloedd eraill o'r DU a thu hwnt.

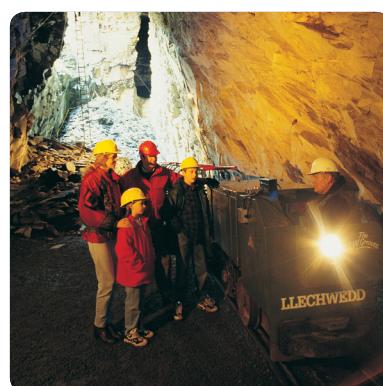
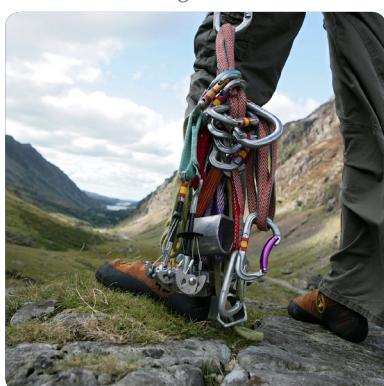
Yn ogystal â hamddena chwaraeon awyr agored, mae hamddena diwylliannol a hanesyddol yr un mor bwysig i Eryri. Mae tirwedd, iaith, hanes, diwylliant a threftadaeth ddiwydiannol y Parc Cenedlaethol yn cyfuno i ddarparu naws am le sy'n cael ei fwynhau a'i werthfawrogi gan filiynau o bobl bob blwyddyn. Mae Eryri a'i amgylchedd yn cefnogi nifer o ganolfannau sy'n bwysig yn ddiwylliannol, er enghraifft Amgueddfa Lechi Cymru yn Llanberis, , Amgueddfa Lechi Llechwedd ym Mlaenau Ffestiniog, Canolfan Cerddoriaeth Werin Tŷ Siamas yn Nolgellau a chwech o reilffyrdd treftadaeth gwahanol ac amrywiol. Mae hyn yn ychwanegol i nifer o safleoedd a reolir gan Cadw.

Mae'r rhan fwyaf o'r tir yn y Parc Cenedlaethol yn eiddo preifat ac yn cael ei ddefnyddio bron i gyd ar gyfer amaeth neu goedwigaeth. Mae'r dirwedd gyfoes yn parhau i gael ei llunio gan gymunedau amaethu lleol sy'n falch o'u cysylltiad â'r dirwedd. Rhaid i reolaeth a datblygiad hamddena barchu amaethu a swyddogaeth gynhyrchiol y dirwedd a'r rôl sydd ganddi wrth ffurfluo Eryri. Ar yr ochr arall, fe ddylai sectorau rheoli tir fod yn ymwybodol o fuddion cymdeithasol ac economaidd ehangach hamdden.

Due to its longstanding reputation for providing diverse recreation opportunities, the area benefits from a relatively good recreation infrastructure which is enjoyed by millions of individuals annually; notwithstanding issues relating to upkeep and maintenance. The National Park and its hinterland host a number of outdoor activity and education centres and associated private businesses; the most notable being the Snowdonia National Park Authority's Study Centre at Plas Tan y Bwlch, The National Mountain Centre at Plas y Brenin in Capel Curig, Gwersyll Yr Urdd Glanllyn, the National White Water Centre at Tryweryn, the Outward Bound Centre at Aberdyfi and TreeTops Adventures in Betws y Coed. The National Water Watersports Centre for Wales at Plas Menai, close to the National Park, also uses sites within Snowdonia. The existence of these centres, alongside multi-activity centres such as Coed y Brenin Forest Park, allow people to experience a wide range of activities within its boundaries. These are in addition to the estates managed for public benefit by Forestry Commission Wales and the National Trust. The region also hosts scores of local outdoor sports clubs including canoe and kayaking, cycling, fell running, walking and climbing clubs and angling associations. In addition, Snowdonia provides natural resources enjoyed by clubs from elsewhere in the UK and beyond.

In addition to outdoor sports recreation, cultural and historical recreation is also important to Snowdonia. The National Park's landscape, biodiversity, language, history, traditions, culture and industrial heritage combine to provide a sense of place enjoyed and appreciated by millions of people each year. Snowdonia and its environs supports several centres of cultural importance, for example the Welsh Slate Museum in Llanberis, , Llechwedd Slate Museum in Blaenau Ffestiniog, Ty Siamas Folk Music Centre in Dolgellau and 6 separate heritage railways. These are in addition to numerous sites managed by Cadw.

Most of the land within the National Park is privately owned and almost exclusively used for agriculture or forestry. The modern landscape continues to be moulded by local farming communities proud of their association with landscape. Recreation management and development must have regard for farming and the landscape's productive functionality and its role in shaping Snowdonia. Conversely, land management sectors should be aware of recreation's wider social and economic benefits.

Gweledigaeth Vision

Bydd Parc Cenedlaethol Eryri yn parhau fel cyrchfan Fyd enwog sy'n darparu ystod eang o gyfleoedd hamdden, yn actif ac yn anactif, gan ddarparu ar gyfer pob lefel profiad a gallu. Bydd amrwyiaeth a safon uchel tirwedd y Parc Cenedlaethol yn parhau i ysbyrdoli a darparu ystod o brofiadau ar gyfer ymwelwyr a phobl leol, gan ddod yn engraiiff o grychfan uchelgeisiol ac adnabyddir am reolaeth a datblygiadau arloesol ac effeithlon mewn hamdden. Ar ei gorau ni fydd hamddena yn amharu ar ansawdd rhinweddau arbennig Eryri ac ar ei waethaf ni fydd yn cael effaith niwtral - bydd hamdden yn digwydd yn y lle cywir ar yr adeg gywir. Bydd trafodaethau a chydweithredu yn lleihau'r potensial am gamddealltwriaeth ac anghydfod rhwng grwpiau defnyddwyr a pherchnogion tir amrywiol.

Bydd cynaliadwyedd yn treiddio trwy'r sector gan ddangos: parch tuag at yr amgylchedd, amaethyddiaeth, treftadaeth ddiwylliannol a'r iaith Gymraeg trwy fynd gam ymhellach na chyflawni gofynion deddfwriaethol. Bydd hyn yn cael ei seilio ar roi ystyriaeth i effaith carbon drwy ddibynnu ar rwydwaith o drafnidiaeth gynaliadwy, nwyddau a gwasanaethau o ffynonellau lleol gymaint â phosibl. Bydd yn rhoi engraiiff o arfer da ac yn lleihau defnydd ynni.

Bydd effeithiau economaidd a chymdeithasol cadarnhaol hamddena yn cael eu hyrwyddo er budd y rhai sy'n byw ac yn gweithio'n lleol. Bydd y cyfraniad cadarnhaol hwn yn cael ei werthfawrogi gan gymunedau a busnesau lleol.

Bydd cyfleoedd hamddena ar gael i bawb, beth bynnag fo'u hoed, gallu a chefnidir cymdeithasol neu ethnig, gydag anghenion a disgwyliadau pawb wedi eu deall a'u darparu ar eu cyfer lle bynnag bo hynny'n bosib. Bydd hamddena yn Eryri yn darparu buddion a lles sylweddol i'r unigolyn a'r gymdeithas ehangu.

Bydd hamddena yn chwarae ei rhan wrth roi cymorth i Awdurdod y Parc Cenedlaethol a'i bartneriaid wneud Eryri yn lle da i fyw, mwynhau, gweithio, ymwend a buddsoddi ynddo.

Snowdonia National Park will continue to be a World renowned destination that provides a wide range of recreation opportunities, both active and passive, catering for all levels of experience and expertise. The National Park's diverse and high quality landscape will continue to inspire and provide a range of experiences for local people and visitors, becoming an exemplar and ambitious destination celebrated for innovative and effective recreation development and management.

Recreation will at best not harm the quality of Snowdonia's special qualities and at worst be neutral in impact – recreation will occur in the right place, at the right time. Discussion and cooperation will reduce potential misunderstandings and conflict between various user groups and land owners.

Sustainability will permeate the sector demonstrating: respect for the environment, agriculture, cultural heritage and the Welsh language by exceeding legislative requirements. It will base itself on being carbon aware by relying upon an effective sustainable transport network, sourcing goods and services as locally as possible. It will exemplify good practice in reducing energy use.

Recreation's positive economic and social impacts will be maximised for the benefit of those living and working locally. Its positive contribution will be valued by local communities and businesses

Recreation opportunities shall be available to all, irrespective of age, ability and social or ethnic background, with the needs and expectations understood and catered for wherever possible. Recreation in Snowdonia will deliver significant health and wellbeing benefits for the individual and wider society.

Recreation will play its part in helping the National Park Authority and its partners in making Snowdonia a good place to live, enjoy, work, visit and invest in.

Pwrpas y Strategaeth Hamdden

Purpose of the Recreation Strategy

Mae'r Strategaeth hon yn adeiladu ar Gynllun Rheolaeth y Parc Cenedlaethol sy'n datgan y bydd y Strategaeth Hamdden yn "...sicrhau mynediad teg, eang a chynaliadwy sy'n cydnabod yr angen i warchod heddwch ac yn ymwrthod â gweithgareddau niweidiol... Hefyd fe fydd y Strategaeth yn ceisio rhoi hwb gadarnhaol i effeithiau economaidd a chymunedol hamdena..." Mae Amcanion a Gweithrediadau'r Strategaeth hefyd wedi eu dylanwadu gan bolisiâu cynllunio Cynllun Datblygu Lleol Eryri. Mae'r Strategaeth yn cysylltu hefyd â Strategaeth Gyfathrebu'r Awdurdod ei hun sy'n amlinellu dull yr Awdurdod o wella dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth o nodweddion arbennig Eryri. Mae'r ddogfen hon yn ceisio integreiddio hamdena i mewn i dirwedd gynhyrchiol a gweithredol, gan hyrwyddo dull ecosistemau cyfansawdd.

Mae'r Strategaeth yn cyflwyno cyfres o Amcanion a Gweithrediadau y bydd yr Awdurdod yn mynd i'r afael â hwy yn ystod y pum mlynedd nesaf. Mae'r rhain yn dyblygu rhai meysydd gwaith y mae'r Awdurdod yn ymdrin â nhw ar hyn o bryd, ond mae'r rhan fwyaf o'r gweithrediadau hyn yn ychwanegiad at raglen waith yr Awdurdod, neu yn wir y tu hwnt i'r gorchwyl gwaith o gofio agwedd thematig a strategol y ddogfen hon. Mae'r rhain yn cael eu trefnu yn unol â themâu unigol; mae pob thema drawsbynciol wedi cael eu hadnabod fel rhai sy'n hanfodol o ran darparu rheolaeth hamdena cynaliadwy ar gyfer un o ardaloedd mwyaf eiconig y genedl. Bydd cyflawni'r Amcanion a Gweithrediadau hyn yn helpu i wneud y gorau o'r agweddu cadarnhaol o hamddena wrth reoli materion eraill, fel rheolaeth traffig a chludiant, dirywiad cynefinoedd lleol, defnydd tir sy'n gwrrhdaro a gwanhau naws am le Eryri. Mae nifer o'r gweithrediadau sy'n cael eu nodi o dan themâu yn cyd-gysylltu ac yn berthnasol i themâu eraill.

Er mai Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri sydd wedi cyhoeddi a chydlynu'r Strategaeth, mae'n berthnasol i bawb sy'n cymryd rhan mewn gweithgareddau hamdden ac yn enwedig y rhai sy'n ymwneud â rheoli a hybu gweithgareddau hamdden. Felly, fe ddylid gweithredu'r amcanion a'r gweithrediadau a gyflwynir yma ar y cyd, gyda sefydliadau partner yn cyflawni Gweithrediadau perthnasol. Dogfen ar gyfer y Parc Cenedlaethol yw hon, nid Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn unig. Bydd yr Awdurdod yn cynnig arweiniad os oes diffyg yn codi wrth weithredu unrhyw ran o'r strategaeth - unai drwy weithredu'n uniongyrchol, drwy law Swyddog neu Warden neu drwy sefydlu parteniaethau sy'n effeithiol a phwrpasol yn ôl yr angen.

This Strategy builds upon the National Park Management Plan; it states that the Recreation Strategy shall "...ensure equitable, widespread and sustainable access which recognises the need to protect tranquillity and discourage damaging activities...The Strategy will also seek to boost the positive economic and community impacts of recreation...". To this end, the Strategy's Aims and Actions are also framed by the land use planning policies of the Eryri Local Development Plan. The Strategy also links to the Authority's own Communications Strategy which outlines the Authority's approach to improving understanding and awareness of Snowdonia's special qualities. This document aims to integrate recreation within a productive and functioning landscape, promoting a holistic ecosystems approach.

The Strategy introduces a series of Aims and Actions which will be addressed over the next five years. These duplicate some areas of work currently undertaken by the Authority, but the majority of actions are in addition to the Authority's work programme, or indeed outside its remit given this document's thematic and strategic outlook. These are organised according to individual themes; each cross-cutting theme has been identified as being vital in providing sustainable recreation management for one of the nation's most iconic areas. Delivering these Aims and Actions will help capitalise upon the positive aspects of recreation whilst managing other aspects such as increasing traffic levels, localised habitat degradation, conflicting land use and the dilution of Snowdonia's sense of place. A number of actions addressed under separate themes do cross-over and are relevant to other themes.

Although published and coordinated by the Snowdonia National Park Authority, the Strategy is relevant to all those taking part in recreation activity and in particular those involved in managing and promoting recreation. Accordingly, the Aims and Actions presented here should be implemented jointly with partner organisations taking forward pertinent Actions. The Authority will provide leadership if progress is lacking in any aspect of the Strategy's content – either through direct action, by way of Officer or Warden intervention or establishing effective and targeted partnerships where appropriate.

Derbynir efallai na chaiff yr holl Weithrediadau eu cwblhau o fewn y 5 mlynedd gyntaf; dyma'r strategaeth gyntaf o'i fath ar gyfer Eryri, a bydd yn cymryd amser i'w hamcanion ymsefydlu yn arferion gwaith yr Awdurdod a'i bartneriaid. Mae'n Strategaeth sy'n seiliedig ar uchelgais a chanlyniad.

At bwras y ddogfen hon, diffinnir hamddena fel unrhyw weithgaredd hamdden y dewisir ei wneud ar unrhyw adeg. Mae'n ystyried bod yr angen am hamdden yn rhan o'r natur ddynol. Yn aml, mae gweithgareddau hamddena yn digwydd er mwynhad, difyrrwch neu bleser a gellir ei ddiffinio fel rhwbyth goddefol/di-weithred. Mae'r term yn awgrymu bod cymryd rhan yn beth iach ac yn adfywiwr corff yn feddyliol ac yn gorfforol.

Er bod yna gydnabyddiaeth fod rhai ardaloedd yn cael eu defnyddio yn fwy dwys ar gyfer hamddena, yn fwyaf nodedig Yr Wyddfa a'i chriw a phentrefi 'potiau mêl' gogledd Eryri, ni chanolbwytir yn benodol ar unrhyw ardal benodol o fewn y Strategaeth - fe fydd cynlluniau rheolaeth safle unigol yn cael eu datblygu fel bo'r angen - rôl y ddogfen hon yw darparu strategaeth ar draws y Parc i wella rheolaeth a datblygu hamdden. Yn ychwanegol, gall ceisio ddiffinio ardal unigol neu weithgaredd penodol trwy ddefnyddio ffiniau llinellol daflu sylw oddi wrth gynnwys y Strategaeth a phrofi i fod yn academaidd, wrth dynnu oddi wrth ethos o werthfawrogi a mwynhau rhinweddau arbennig Eryri. Bydd cynlluniau rheolaeth safle yn galluogi'r Awdurdod i fabwysiadu patrwm gweithredu holistig ac arloesol i reoli'r niferoedd a gweithgaredd ar lefel meicro. Datblygir y rhain yn ystod cyfnod y ddogfen hon.

Mae'r Strategaeth yn canolbwytio ar y Parc Cenedlaethol wrth gydnabod pwysigrwydd ardaloedd y tu hwnt i'r ffin gan gynnwys trefi cyfagos, tair ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol, Safleoedd Treftadaeth y Byd sy'n berthnasol i Castell Harlech a'r rhannau o Ardal Biosffer UNESCO Dyfi sydd y tu hwnt i ffin y Parc Cenedlaethol.

It is accepted that not all Actions may be completed within the initial 5 years; this is the first strategy of its kind for Snowdonia and its aims will take time to bed into the Authority's and partners' ways of working. It is a Strategy based on ambition and outcomes.

For the purposes of this document, recreation is defined as any leisure activity being discretionary in time. It considers that the need to do something for recreation is a part of the human psyche. Often, recreation activities are done for enjoyment, amusement or pleasure and may be termed as active or passive/non-active. The term implies that participation is healthy and either mentally or physically refreshing.

Although there is recognition that certain areas are used more intensely for recreation, most notably Snowdon and its surrounding peaks and the 'honey-pot' villages of northern Snowdonia, no areas are explicitly focused upon within the Strategy as the pressures facing those areas can be evident elsewhere. Specific action plans will be developed as necessary to address such instances – the role of this document is to provide a Park-wide strategy for recreation management and development. In addition, trying to define a single area or specific activity using linear borders may deflect attention away from the strategy's content and prove to be academic whilst detracting from the ethos of appreciation and enjoyment of Snowdonia's special qualities. Forthcoming site action plans will enable the Authority to provide a holistic and innovative approach to capacity and activity management at the micro level. These will be developed during the lifetime of this document.

The Strategy focuses on the National Park whilst acknowledging the importance of areas outside the boundary including nearby towns, three Areas of Outstanding Natural Beauty, World Heritage Sites related to Harlech Castle and parts of the Dyfi UNESCO Biosphere Area outside the National Park boundary.

Mae'r Strategaeth yn cynnig cyfeiriad clir ar gyfer rheoli hamddena o fewn y Parc Cenedlaethol trwy sicrhau;

1. Gwarchod rhinweddau arbennig Eryri rhag effeithiau niweidiol hamddena a mathau amhriodol o weithgareddau
2. Hyrwyddo mwynhad diogel a chyfrifol o rinweddau arbennig y Parc Cenedlaethol
3. Cyflawni twf economaidd cynaliadwy ac eang yn seiliedig ar rinweddau arbennig Eryri
4. Gwella mynediad at weithgareddau hamddena o ansawdd uchel ar hyd a lled y Parc Cenedlaethol gan hyrwyddo iechyd a lles a dealltwriaeth o rinweddau arbennig y Parc Cenedlaethol
5. Darparu rhwydwaith mewnol sy'n briodol i anghenion cwsmeriaid
6. Cefnogi gwell dealltwriaeth rhwng grwpiau defnyddwyr a thirfeddianwyr, trwy gyfrwng sefydliadau fel y Fforymau Mynediad Lleol
7. Hyrwyddo cysylltiad rhwng cymunedau a busnesau â rheolaeth hamddena.

Rhestrir amcanion y Strategaeth isod:

Diogelu Rhinweddau Arbennig a Llonyddwch –
Sicrhau bod gweithgareddau hamddena yn parchu rhinweddau arbennig a llonyddwch Eryri ac nad ydynt yn cael effaith anffafriol arnynt

Newid Hinsawdd – Arolygu, lleihau a lliniaru effeithiau hamddena yng nghyswllt newid hinsawdd

Naws am Le – Sicrhau bod gweithgareddau adloniant a'r gwaith o'u hyrwyddo yn diogelu a gwella'r naws am le Eryri.

Mynediad i Bawb – Darparu ystod eang o gyfleoedd sydd yn hawdd cael mynediad atynt

Isadeiledd Addas – Darparu isadeiledd fydd yn annog pobl i brofi rhinweddau arbennig Eryri mewn modd cyfrifol, diogel a chynaliadwy

Iechyd a Lles – Hyrwyddo buddion iechyd a lles hamddena a mwynhad o nodweddion arbennig Eryri

Sicrhau Budd Economaidd - Hyrwyddo twf economaidd priodol a chynaliadwy o fewn y sector hamddena

Gweithio Mewn Partneriaeth – Hyrwyddo gweithio mewn partneriaeth ledled y sector hamddena

Integreiddiad ac Ansawdd – Cynnal neu wella ansawdd profiadau hamddena trwy reolaeth integredig

The Strategy proposes a clear direction for recreation management within the National Park ensuring it will;

1. Protect Snowdonia's special qualities from the adverse effects of recreation and inappropriate types of activity
2. Promote safe and responsible enjoyment of the National Park's special qualities
3. Deliver sustainable, widespread economic growth based on the special qualities of Snowdonia
4. Improve access to high quality recreation activities across the National Park which promote health and wellbeing and understanding of the National Park's special qualities
5. Deliver an infrastructure appropriate to the needs of customers
6. Advocate better understanding between user groups and landowners, through mechanisms such as the Local Access Fora
7. Promote community and business involvement in recreation management

The Strategy's aims are listed below:

Protecting Special Qualities & Tranquillity - Ensure that recreation activities respect and do not adversely affect Snowdonia's special qualities and tranquillity

Climate change - Monitor, reduce and mitigate the effects of recreation in relation to climate change

Sense of Place - Encourage the respect and celebration of Snowdonia's sense of place in the promotion and provision of recreation

Access for All - Provide a diverse range of opportunities that are easily accessible

Appropriate Infrastructure - Provide an infrastructure which encourages people to experience Snowdonia's special qualities in a safe, responsible and sustainable way

Health & Wellbeing - Promote the health and wellbeing benefits of recreation and enjoyment of Snowdonia's special qualities

Delivering Economic Benefit - Promote appropriate and sustainable economic growth within the recreation sector

Partnership Working - Promote partnership working throughout the recreation sector

Integration & Quality - Sustain or improve the quality of recreational experiences through integrated management

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
Strategaeth Hamdden

2012-2017

Snowdonia National Park Authority
Recreation Strategy

Rhan 2 – Amcanion a Gweithrediadau Section 2 - Aims and Actions

Diogelu Rhinweddau Arbennig a Llonyddwch **Protecting Special Qualities & Tranquillity**

Mae llonyddwch yn rhinwedd sydd wedi ei gysylltu ers tro byd gyda'n Parciau Cenedlaethol yn nhermau gwerth hamddena'r ardal. Dylai hamddena yn Eryri gael ei osod yng nghyd-destun sut i ganiatáu ystod o gyfleoedd hamddena yn seiliedig ar rinweddau arbennig yr ardal, fel y'i diffinnir yng Nghynllun Rheolaeth y Parc, heb gael effaith negyddol arnynt nac ar ddefnyddwyr eraill. Dylid cyflawni mesurau, sydd o fewn gorchwyl yr Awdurdod, i ddelio gydag effeithiau niweidiol gweithgareddau sy'n tanseilio'r rhinweddau hyn yn unol â Gweledigaeth y Strategaeth.

Er mwyn cyflawni hyn, mae'n rhaid marchnata a darparu rheolaeth hamddena effeithiol, gan leihau'r aflonyddwch cymaint â phosib a lleihau'r meysydd o wrthdaro, wrth gynnal yr ystod o ddewis. Yn ychwanegol at hynny mae'n rhaid i reolaeth hamddena gydnabod fod rhai ardaloedd o Eryri yn cael eu defnyddio llawer mwy nac eraill, yn benodol Yr Wyddfa a'i chriw a Dyffryn Ogwen; felly mae angen ymdrechion cryfach i warchod yr ardaloedd hyn. Yn y dyfodol, bydd y gwaith o fabio'r ardaloedd hyn yn bwydo mewn i'r adolygiadau o'r Strategaeth hon yn y dyfodol.

Amcan -sicrhau fod gweithgareddau hamddena yn parchu rhinweddau arbennig a llonyddwch Eryri ac nad ydynt yn cael effaith anffafriol arnynt

Gweithrediadau

1. Ble mae effaith ddinistriol wedi ei phrofi, defnyddir Codau Ymddygiad a/neu Freinlenni Hamdden a gytunwyd arnynt er mwyn lleihau'r nifer o wrthdrawiadau rhwng grwpiau defnyddwyr a rheolwyr cadwraeth a thir
2. Gwella dehongli a rheolaeth safle er mwyn lleihau'r aflonyddu ar gynefinoedd neu fywyd gwylt trwy ddarparu gwybodaeth ynglŷn â pham bydd safleoedd yn cael eu diogelu
3. Gwella dehongli / arwyddion sy'n annog peidio â chyflawni gweithgareddau hamdden sy'n effeithio ar lonyddwch, neu reolaeth tir traddodiadol
4. Mynd i'r afael ag unrhyw effaith negyddol hamddena ar dirwedd a bioamrywiaeth, yn enwedig mewn ardaloedd sy'n cael eu defnyddio llawer, gyda chamau lliniaru a fanyli'r yn y cynlluniau gweithredu lleol
5. Darparu arweiniad ac engrheifftiau o arfer gorau ar gyfer trefnu a chymryd rhan mewn gweithgareddau, cyngoriar ar amseriad digwyddiadau, cludiant a chlirio / tacluso wedyn
6. Peidio ag annog digwyddiadau na gweithgareddau sy'n debygol neu wedi eu profi'n aflonyddu ar fioamrywiaeth Eryri.
7. Hyrwyddo ymchwil i gapasiti safleoedd dynodedig i allu ymdopi gyda'r galw o hamddena, gan gomisiynu ymchwil newydd os bydd angen, gan gynnwys agweddau megis erydiad, diraddiad cynefin a risg Tân
8. Defnyddio pwerau deddfwriaethol perthnasol i leihau effeithiau negyddol anghyfrifol ac anghyfreithlon o hamddena cerbydol oddi ar y ffordd ar rinweddau arbennig

Tranquillity is a quality long associated with our National Parks and an important aspect in terms of the area's recreation value. Recreation in Snowdonia should be set in the context of how to facilitate and manage a range of recreation opportunities based on the areas special qualities, as defined in the Park Management Plan, without having a negative effect upon them or other users. Measures should be taken to negate the damaging effects of activities, within the purview of the Authority, which undermine these qualities in line with the Strategy's Vision.

In order for this to be achieved, effective recreation management and promotion must be provided, minimising disturbance and reducing areas of conflict, whilst maintaining choice. In addition, recreation management must recognise that certain areas of Snowdonia are more heavily used than others, most notably the Snowdon Massif and the Ogwen Valley; therefore more intensive efforts are required to protect these areas. Future work to map these heavily used areas will inform future revisions of this Strategy.

Aim - Ensure that recreation activities respect and do not adversely affect Snowdonia's special qualities and tranquillity

Actions

1. Where there is a proven adverse effect, the use of agreed Codes of Conduct and/or Recreation Charters will be used to reduce areas of conflict between user groups, conservation and land managers
2. Improve interpretation and site management to reduce instances of habitat or wildlife disturbance by providing information on why sites are protected
3. Improve interpretation / signage which discourages recreation which impacts upon tranquillity or traditional land management practices
4. Address any negative landscape and biodiversity impacts of recreation, especially in areas of high use with mitigation measures detailed in the local action plans
5. Provide guidance and examples of best practice for those organising and taking part in events, advising upon event timing, transport, safety and clean-up
6. Discourage any events which are proven or likely to significantly affect Snowdonia's biodiversity or habitats
7. Review research into the capacity of areas to cope with the recreation demand, commissioning new research if required, including aspects such as erosion, habitat degradation and fire risk
8. Use relevant legislative powers to reduce the negative effects of irresponsible legal and illegal off-road vehicular recreation on special qualities

Newid Hinsawdd Climate Change

Er bod gallu Eryri i ddyylanwadu ar newid yn yr hinsawdd byd-eang yn gyfyngedig, rhagwelir y bydd yn effeithio ar fioamrywiaeth, tirwedd ac isadeiledd yr ardal gyda chynnydd mewn patrymau tywydd annisgwyl a stormydd mwy eithafol. Mae Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn gweithio gyda phartneriaid i leihau'r effeithiau hyn a lliniaru newidiadau na ellir eu hosgoi, er enghraift trwy hyrwyddo'r cysylltiad ecolegol rhwng cynefinoedd a rhywogaethau tra'n lleihau gollyngiadau carbon.

Mewn perthynas â hamddena, fe all newid hinsawdd newid lefelau afonydd, llynnoedd a chronfeydd dŵr yn sydyn ac fe all waethyg eryriad llwybrau troed trwy gyfrwng tywydd eithafol neu annhymhorol. Yn ychwanegol at hynny, fe all gwydnwch cynefinoedd a rhywogaethau mwy ymylol cael eu heffeithio yn fwy difrifol gan weithgaredd hamddena amhriodol.

Amcan - Arolygu, lleihau a lliniaru effeithiau hamddena mewn perthynas â newid hinsawdd

Gweithrediadau

1. Datblygu cysylltiadau rhwng ardaloedd ac adnoddau hamddena gyda therfynfeydd ac arosfeydd cludiant cyhoeddus trwy farchnata a hyrwyddo ar y cyd
2. Rheoli effeithiau tywydd eithafol ar y rhwydwaith Hawliau Tramwy Cyhoeddus a thrwsio/cynnll fel bo'r angen.
3. Hyrwyddo teithiau hamdden ar gludiant cyhoeddus, er enghraift ar Reilffordd y Cambrian a Rheilffordd Dyffryn Conwy trwy gefnogi partneriaethau cludiant lleol.
4. Hyrwyddo teithio cynaliadwy a rheoli niferoedd trwy brisiau tocynnau, gwneud cynigion arbennig ac annog gweithio mewn partneriaeth, megis Menter Goriad Gwydd.
5. Monitro effeithiau newid yn yr hinsawdd ar gynefinoedd bregus mewn perthynas â hamdden

Although Snowdonia's capacity to influence global climate change is limited, its effects are predicted to impact upon the area's biodiversity, landscape and infrastructure with increases in unpredictable and extreme weather patterns and more extreme storms. The National Park Authority is working with partners to reduce these impacts and mitigate against unavoidable changes, for example by promoting ecological connectivity between habitats and species whilst reducing carbon emissions.

With regard to recreation, climate change may alter river, lake and reservoir levels suddenly and accentuate footpath erosion through more extreme and unseasonal weather. In addition, the resilience of marginal habitats and species may be more seriously affected by inappropriate recreation activity.

Aim - Monitor, reduce and mitigate the effects of recreation in relation to climate change

Actions

1. Develop links between recreation sites and facilities with public transport terminals and halts through joint marketing and promotion
2. Manage the effects of extreme weather events upon the Public Rights of Way network and repair/maintain as appropriate
3. Promote recreational travel on public transport, for example along the Cambrian Coast and Conwy Valley Line railways by supporting local and regional transport partnerships
4. Promote sustainable travel and capacity management through ticket pricing, offers and incentives by working in partnership, such as the Snowdonia Green Key Initiative
5. Monitor the effects of climate change upon susceptible habitats in relation to recreation use

Naws am le Sense of Place

Mae hunaniaeth ddiwylliannol Eryri mor amlwg ac unigryw â'i dirwedd a'i dreftadaeth naturiol. Mae nifer o rhinweddau'r Parc Cenedlaethol yn ymwneud â'i iaith, ei dreftadaeth naturiol, ei amgylchedd hanesyddol a'i gysylltiadau diwylliannol; mae'r ffactorau hyn yn cyfuno i lunio naws am le cryf, gan gynnig gwahanol gyfleoedd o safbwyt adloniant.

Mae'r Strategaeth yn ceisio cynnyddu mwynhad a gwerthfawrogiad naws am le Eryri.

Amcan - Annog parch a dathlu naws am le Eryri wrth hyrwyddo a darparu cyfleoedd hamdden.

Gweithrediadau

1. Datblygu'r cysyniad o 'byrth diwylliannol' er mwyn gwella mynediad i weithgareddau hamdden diwylliannol trwy gefnogi atyniadau diwylliannol mewn mannau allweddol ac ar gyfer themâu penodol e.e. treftadaeth ddiwydiannol
2. Cefnogi digwyddiadau a gwyliau sydd yn dathlu rhinweddau arbennig y Parc
Cenedlaethol trwy ddarparu cyhoeddusrwydd a chyngor.
3. Cefnogi strategaethau rhanbarthol sydd yn amlyu rhinweddau eithriadol Eryri a hyrwyddo gweithgareddau hamdden sy'n berthnasol iddynt
4. Amlygu pwysigrwydd naws am le, gan gynnwys y dreftadaeth adeiledig, mewn deunydd marchnata ac i ddarparwyr gwasanaethau megis arweinwyr mynydd a'r sector llety
5. Gwella ystyriaeth a dealltwriaeth o dreftadaeth ddiwylliannol annuriaethol, gan gynnwys yr iaith Gymraeg, o fewn y sector hamdden, er enghraifft trwy ddarparu hyfforddiant ar agweddau o dreftadaeth ddiwylliannol ac ieithyddol i dywyswyr mynydd a darparwyr llety
6. Cefnogi a chyflawni gwelliannau i'r cysylltiadau corfforol rhwng safleoedd treftadaeth ac atyniadau trwy wella mynediad a llwybrau ble'n briodol

The cultural identity of Snowdonia is as notable and unique as its landscape and natural heritage. Several of the National Park's special qualities relate to its language, cultural heritage, historic environment and cultural associations; these factors combine to provide a strong sense of place which makes Snowdonia, and the context for recreation, unique to this area whilst enhancing recreation opportunities in itself.

The Strategy seeks to enhance enjoyment and appreciation of Snowdonia's sense of place.

Aim - Encourage the respect and celebration of Snowdonia's sense of place in the promotion and provision of recreation

Actions

1. Develop the concept of 'cultural gateways' to improve access to cultural recreation by supporting cultural attractions in key locations and for specific themes e.g. industrial heritage
2. Support events and festivals which celebrate the National Park's special qualities by providing publicity and advice
3. Support regional strategies and projects which highlight Snowdonia's inspirational qualities and promote relevant associated recreation activity
4. Highlight the value of sense of place, including the built heritage, in promotional material and to service providers such as mountain guides and the accommodation sector
5. Improve consideration and understanding of intangible cultural heritage, including the Welsh language, within the recreation sector, for example by providing mountain guides and accommodation providers with training on aspects of cultural and linguistic heritage
6. Support and deliver improvements to the physical linkages between heritage sites and attractions by improving access and trails where appropriate

Mynediad i Bawb Access for All

Ni ddylai unrhyw un gael ei amddifadu rhag profi rhinweddau arbennig Eryri oherwydd rhwystrau corfforol neu gymdeithasol – boed y rhain yn wir neu beidio. Fodd bynnag, mae'n rhaid cyfaddef bod pobl o gymunedau difreintiedig, pobl anabl a grwpiau ethnig lleiafrifol yn mynd i gefn gwlad yn llawer llai aml na chyfartaledd y boblogaeth yn gyffredinol. Mae angen gwneud ymdrech i gywiro'r materion mynediad hyn a sicrhau cyfleoedd teg i bawb.

Amcan - Darparu ystod eang o gyfleoedd sydd yn hawdd cael mynediad atynt

Gweithrediadau

1. Cynyddu hyd y llwybrau aml ddefnydd a di-rwystr, o bosibl defnyddio gwelyau traciau rheilffordd segur a strwythurau perthnasol eraill, wrth uwchraddio llwybrau presennol er mwyn creu llwybrau gyda'r nifer lleiaf bosibl o rwystrau ble'n bosib
2. Darparu a hyrwyddo cyfres o ddigwyddiadau er mwyn annog pobl anabl i fwynhau a phrofi rhinweddau arbennig Eryri
3. Ceisio adnoddau ychwanegol, a amlygwyd gan dystiolaeth ac ymchwil, er mwyn cynnig cefnogaeth ac anogaeth i bobl o ardaloedd difreintiedig fel y gallant fwynhau a phrofi rhinweddau arbennig Eryri
4. Sicrhau bod cychfannau hamdden yn cynnig cyfleousteriau addas, fforddiadwy a hygrych ar gyfer yr holl ddefnyddwyr trwy ymgynghori gyda chyfranddeiliaid a grwpiau defnyddwyr.
5. Adolygu a chyflwyno adroddiad ar addasrwydd y ddarpariaeth bresennol ar gyfer pobl anabl
6. Annog trefnwyr digwyddiadau mentrus i ddarparu sesiynau 'blasu' er mwyn denu cyfranogwyr newydd
7. Adnabod safleoedd lle gellir gwella a hyrwyddo mynediad at ddŵr mewndirol a'i hyrwyddo trwy gydweithredu gyda rhanddalwyr allweddol

No one should be deprived of experiencing the special qualities of Snowdonia because of physical or social barriers – either perceived or otherwise. However, it is recognised that people from deprived communities, disabled people and ethnic minority groups access the countryside less frequently than the general population average. Efforts are required to address these accessibility issues to ensure equitable opportunity.

Aim - Provide a diverse range of opportunities that are easily accessible

Actions

1. Increase the length of multiuser and barrier free paths possibly using redundant track beds and upgrading existing trails to create paths of least restriction wherever possible
2. Provide a series of facilitated events to encourage opportunities for all to enjoy and experience Snowdonia's special qualities
3. Seek additional resources, targeted by evidence and research, to provide support and encouragement for people from disadvantaged areas to enjoy and experience Snowdonia's special qualities.
4. Ensure recreation destinations provide appropriate, affordable and accessible facilities and services for all users by consulting with stakeholder and user groups
5. Review and report upon the effectiveness of current provision for disabled people
6. Encourage the organisers of elite events to provide 'taster' sessions to encourage new participants
7. Identify sites at which access to inland waters can be improved and promoted through cooperation with key stakeholders

Isadeiledd Addas

Appropriate infrastructure

Mae darparu isadeiledd sydd yn addas i anghenion grwpiau defnyddwyr hamdden yn hanfodol os am wireddu amcanion y Strategaeth ac amcanion y sefydliadau sydd yn bartneriaid. At ddibenion y Strategaeth hon, mae isadeiledd hamddena yn cynnwys Hawliau Tramwy Cyhoeddus, meysydd parcio a chyfleusterau ymwelwyr. Trwy ddarparu gwelliannau o'r fath, caiff mwy o bobl eu hysgogi i gymryd rhan mewn gweithgareddau, ac ar yr un pryd byddwn yn gallu rheoli ymwelwyr yn well, trwy annog dosbarthiad gwell o weithgareddau hamdden ar hyd a lled Eryri.

Mae sicrhau isadeiledd addas hefyd yn creu cyfleoedd ehangach ar gyfer datblygu economaidd, gwella cynhwysiad cymdeithasol a gwerthfawrogiad wrth leihau gwrthdaro mewn perthynas â defnydd tir.

Amcan - Darparu isadeiledd fydd yn annog pobl i brofi rhinweddau arbennig Eryri mewn modd diogel, cyfrifol a chynaliadwy

Gweithrediadau

1. Parhau i wella mynediad a chynnal llwybrau'r ucheldiroedd, Hawliau Tramwy Cyhoeddus a thir mynediad agored ar hyd a lled y Parc Cenedlaethol; gan gynnwys tir a dŵr mewn perchnogaeth gyhoeddus
2. Ceisio cytundeb fydd yn ein galluogi i ddefnyddio gwelyau traciau rheilffyrdd segur ar gyfer llwybrau hamdden
3. Adnabod anghenion grwpiau hamdden penodol er mwyn sicrhau isadeiledd a gwelliannau addas
4. Adnabod a hyrwyddo llwybrau hirion a llwybrau cylchol a fydd o bosibl yn ychwanegu gwerth i llwybrau presennol ac ar yr un pryd yn gwella rheolaeth llwybrau
5. Llunio fframwaith cynaliadwy ar gyfer datblygu gweithgareddau hamdden newydd a blaengar yn Eryri tra hefyd yn diogelu rhinweddau arbennig yr ardal
6. Gwella ansawdd ac arwyddion rhwydweithiau llwybrau a llwybrau ceffylau, gan gynnwys llwybrau ucheldir, yn unol â Chynlluniau Gwelliant Hawliau Tramwy perthnasol neu eu holynnyd

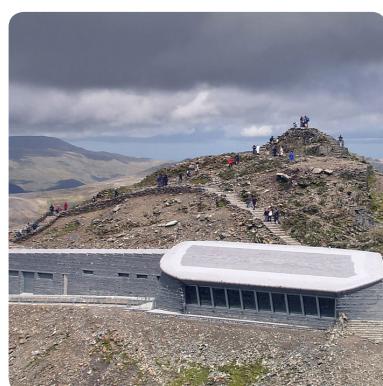
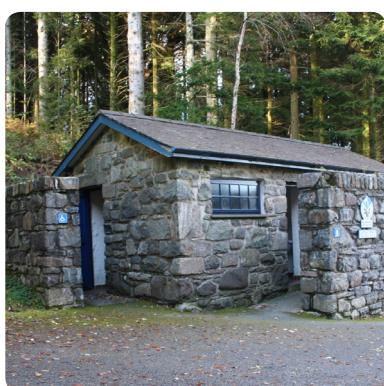
Providing an infrastructure appropriate to the needs of recreation user groups is vital to the delivery of the Strategy's Aims and those of partner organisations. For the purposes of this Strategy, the recreation infrastructure includes Public Rights of Way, car parks and visitor facilities. By providing such improvements, more people will be encouraged to take part in activities, whilst facilitating better visitor management by encouraging improved distribution of recreation activities throughout Snowdonia.

Delivering a suitable and sustainable infrastructure also creates wider opportunities for economic development, improved social inclusion and appreciation whilst reducing conflicting land uses.

Aim - Provide an infrastructure which encourages people to experience Snowdonia's special qualities in a safe, responsible and sustainable way

Actions

1. Continue to improve access and maintain upland footpaths, Public Rights of Way and open access land throughout the National Park; including publicly owned / sponsored land and water
2. Seek agreement for the use of redundant railway track beds for use as recreation trails
3. Identify the needs of specific recreation groups to ensure an appropriate infrastructure and improvements
4. Identify potential long distance and circular routes that add value to existing trails whilst improving path management
5. Develop a sustainable framework for the evolution of new and innovative recreational activities in Snowdonia whilst protecting its special qualities
6. Improve the condition and signage of the footpath and bridleway network, including upland footpaths, in line with relevant Rights of Ways Improvement Plans or their successor

Iechyd a Lles Health and Wellbeing

Mae gan Eryri rôl i'w chwarae yn y gwaith o hyrwyddo a gwella iechyd a lles yn genedlaethol. Mae gweithgareddau hamdden, actif ac anactif, yn gymorth i wella lles corfforol a meddyliol.

Trwy hyrwyddo mwynhad o rinweddau arbennig y Parc Cenedlaethol, gall yr Awdurdod a'i bartneriaid wireddu amcanion yn ymwneud â hyrwyddo ffyrdd iach a mwy actif o fyw. Bydd cyflawni'r amcanion hyn hefyd yn annog mwy o bobl i fwynhau a deall rhinweddau arbennig Eryri.

Amcan - Hyrwyddo buddion iechyd a lles hamdden a mwynhad o rinweddau arbennig Eryri

Gweithrediadau

1. Datblygu a hyrwyddo llwybrau / teithiau a phrosiectau eraill fydd yn cynyddu ymwybyddiaeth cymunedau o fanteision iechyd a lles gweithgareddau hamdden
2. Hyrwyddo Eryri yn genedlaethol a rhyngwladol fel cychfan ar gyfer gweithgareddau hamdden iach, trwy weithio gyda'r sectorau twristiaeth ac iechyd
3. Adeiladu ar lwyddiannau'r Fenter Rhwydweithiau Hamdden a welodd gynnydd yn y defnydd o gylchdeithiau ar hyd a lled y Parc Cenedlaethol
4. Parhau i ddatblygu rhwydwaith beicio o ansawdd uchel, gan gynnwys llwybrau aml-ddydd, gan o bosibl defnyddio gwelyau traciau rheilffyrdd segur.

Snowdonia has a role to play in promoting and delivering improvements to national health and wellbeing. Recreation, both active and passive, helps improve physical and mental wellbeing.

By promoting enjoyment of the National Park's special qualities the Authority and its partners can achieve goals relating to promoting healthier and more active lifestyles. Achieving these aims will also encourage more people to enjoy and understand Snowdonia's special qualities.

Aim - Promote the health and wellbeing benefits of recreation and enjoyment of Snowdonia's special qualities

Actions

1. Develop and promote trails / walks and other projects which increase awareness among communities of the health and wellbeing benefits of recreation
2. Promote Snowdonia as a destination for healthy recreation activity both nationally and internationally by working with the tourism and health sectors
3. Build upon the successes of the Leisure Networks Initiative which has seen increased use of circular routes throughout the National Park
4. Continue to develop a high quality cycle network, including new multi-day routes possibly using redundant railway beds

Sicrhau Budd Economaidd **Delivering Economic Benefit**

Dengys astudiaethau bod gweithgareddau hamdden actif yn dod ag o leiaf £60 miliwn i'r economi leol ac yn cyflogi tua 4,000 o bobl; ac yn bennaf seiliedig ar y dirwedd fynyddig ac arfordir Eryri. Mae astudiaethau cenedlaethol hefyd wedi profi gwerth economaidd yr amgylchedd hanesyddol, ac o ystyried dwysedd safleoedd hanesyddol, Adeiladau Rhestredig, Safle Treftadaeth y Byd ac Ardaloedd Cadwraeth mae cyfraniad yr ardal yn debygol o fod yn sylweddol iawn. Mae llawer o'r incwm hwn yn deillio o rinweddau arbennig Eryri; mae eu diogelu yn hanfodol i economi'r rhanbarth, a byddai eu gwella yn hyrwyddo datblygu economaidd cynaliadwy ymhellach fyfth.

Amcan - Hyrwyddo twf economaidd priodol a chynaliadwy o fewn y sector hamdden

Gweithrediadau

1. Darparu gwybodaeth i fusnesau ar sut i gynyddu eu cynaliadwyedd amgylcheddol a diwylliannol
2. Amlygu pwysigrwydd hamdden i'r economi a rhoi mwy o sylw i gynllunio gofodol ac economaidd
3. Cefnogi rhagleni sydd yn anelu at gynyddu lefelau hyfforddiant a sgiliau ar gyfer pobl ifanc lleol
4. Archwilio'r posibilrwydd o ddatblygu cynllun rhoddion ymwelwyr yn Eryri er mwyn cynorthwyo diogelu a gwella cyfleusterau
5. Hyrwyddo datblygiadau hamdden addas eu maint mewn pentrefi ac aneddiadau llai er mwyn hyrwyddo cymunedau bywiog
6. Parhau gydag ymdrechion i ymestyn tymor gweithgareddau hamdden trwy hyrwyddo digwyddiadau 'allan o dymor' a hyrwyddo Eryri fel cyrchfan 'gydol y flwyddyn'
7. Canolbwntio datblygiadau'r dyfodol ar ardaloedd sy'n medru cynnal twf o ran capaciti ymwelwyr, mynediad, a thrafnidiaeth gyhoeddus ac ystyriaethau tirweddol

Studies show that activity based recreation provides at least £60 million to the local economy whilst employing some 4,000 people; mostly based upon Snowdonia's mountainous terrain and coast. National studies have also proven the economic value of the historic environment; given the local concentration of historic sites, Listed Buildings, World Heritage Site and Conservation Areas its contribution is also likely to be significant. Much of this income is derived from Snowdonia's special qualities; their protection is vital to the region's economy, whilst enhancement could bring further sustainable economic development.

Aim - Promote appropriate and sustainable economic growth within the recreation sector

Actions

1. Provide businesses with information on how to improve their environmental and cultural sustainability
2. Highlight the economic importance of recreation and improve consideration in spatial and economic planning
3. Support programmes aimed at increasing training and skills levels for local young people
4. Research the possibility of establishing a visitor gifting scheme in Snowdonia to help protect and improve facilities
5. Promote appropriately scaled recreation development in villages and smaller settlements to promote vibrant communities
6. Continue with efforts to reduce the seasonality of outdoor recreation activity by promoting 'out of season' events and Snowdonia as a 'year-round' destination
7. Focus future development to areas able to accommodate growth in terms of visitor capacity, access, and public transport and landscape considerations

Gweithio Mewn Partneriaeth Partnership Working

Er mwyn cyflawni'r amcanion a osodir yn y Strategaeth hon, bydd yn rhaid i'r Awdurdod weithio gyda phartneriaid o blith y sectorau preifat, cyhoeddus a gwirfoddol; bydd partneriaethau sefydledig sy'n ymwneud â mynediad i gefn gwlod, cludiant cynaliadwy, twristiaeth a datblygu economaidd yn bartneriaid hanfodol.

Bydd partneriaethau allweddol eraill yn cynnwys y rhai gyda Chyngor Sir Gwynedd a Chyngor Bwrdeistref Sir Conwy, yn bennaf oherwydd eu swyddogaeth fel awdurdodau priffyrd gyda phrif gyfrifoldeb dros gynhyrchu Cynlluniau Gwella Hawliau Tramwy.

Amcan - Hyrwyddo gweithio mewn partneriaeth ledled y sector hamdden

Gweithrediadau

1. Cynyddu cyfranogiad y gymunedau a ffermwyr/ perchnogion tir o safbwyt rheoli cyfleusterau a gwasanaethau hamdden trwy gyfrwng cynlluniau megis trosglwyddo asedau ac adnabod anghenion hamdden lleol
2. Datblygu llwybrau fydd yn ychwanegu gwerth i deithiau sy'n bodoli / sy'n cael eu datblygu, er enghraifft Llwybr Arfordir Cymru, Taith Ardudwy a Chylchdaith Yr Wyddfa
3. Cynyddu cyfleoedd a chefnogaeth ar gyfer gwirfoddolwyr trwy ddarparu cefnogaeth logistaidd a chynorthwyo gyda datblygu rhagleni gwaith fel bo angen
4. Gweithredu'r camau perthnasol fel nodir yng Nghynlluniau Rheoli Cychfaenau Gwynedd a Chonwy
5. Gweithredu Cynlluniau Gwella Hawliau Tramwy ar gyfer Gwynedd a Chonwy, gan ystyried y cymunedau sydd wrth ymlynni y Parc Cenedlaethol
6. Sicrhau bod partneriaid yn tynnu sylw at rinweddau arbennig Eryri mewn deunydd cyhoeddusrwydd, a chydnaabod yr un pryd bod yr ardal yn fregus o ran gorddatblygiad a'r angen am hyrwyddo mwynhad diogel a cynaliadwy

To achieve the actions established in this Strategy, the Authority must work with partners from the public, private and voluntary sectors; established partnerships relating to countryside access, sustainable transport, tourism and economic development will be crucial.

Other key partnerships include those with Gwynedd County Council and Conwy Borough Council, primarily in their respective roles as highway authorities with overall responsibility in producing the Rights of Ways Improvement Plans.

Aim - Promote partnership working throughout the recreation sector

Actions

1. Increase community and farmer/land owner participation in managing recreation facilities and services through schemes such as transferring assets to local communities, clubs and/or charities
2. Develop trails which add value to existing / in-development routes, for example the Wales Coastal Path, Taith Ardudwy and the Cylchdaith Yr Wyddfa
3. Increase opportunities and support for volunteers by providing logistical support and assisting in developing work programmes as appropriate
4. Deliver appropriate actions as contained within the Tourist Destination Management Plans for Gwynedd and Conwy
5. Implement Rights of Ways improvement Plans for Gwynedd and Conwy, taking into account communities adjoining the National Park boundary
6. Ensure partners highlight Snowdonia's special qualities in publicity material whilst acknowledging the areas fragility from over development and the need for promoting safe and responsible use

Integreiddiad ac Ansawdd **Integration and Quality**

Mae Eryri yn darparu ystod eang o gyfleoedd hamdden o ansawdd uchel gyda chyfleusterau sydd yn addas i ddechreuwyr ac arbenigwyr fel ei gilydd. Mae cynnal yr amrywiaeth a'r ansawdd yma yn hanfodol er mwyn annog defnyddwyr lleol ac ymwelwyr i fwynhau rhinweddau arbennig y Parc Cenedlaethol. Ar gyfer denu cynulleidfa oedd newydd, grwpiau diddordebau cymysg megis teuluoedd ac annog ymwelliadau pellach mae darparu ystod eang o weithgareddau yn hanfodol.

Bydd darparu camau sydd yn canolbwytio ar y thema hon yn gofyn am gydwethrediad sylweddol rhwng y sectorau cyhoeddus a phreifat.

Amcan - Cynnal neu wella ansawdd profiadau hamdden trwy reolaeth integredig

Gweithrediadau

1. Datblygu map rhyngweithiol ar y we yn dangos cyfleoedd hamdden a safleoedd diwylliannol a'u lleoliad ledled y Parc Cenedlaethol gyda rhyngwyneb ffôn deallus
2. Gwella llwybrau at, a rhwng safleoedd hanesyddol a diwylliannol
3. Cefnogi a datblygu Canolfannau Rhagoriaeth o fewn – ac o fewn cyrraedd – ffin y Parc Cenedlaethol er mwyn cynnig adnoddau o'r radd flaenaf i'r sector gweithgareddau awyr agored
4. Datblygu a gweithredu cynlluniau rheoli cyrchfan ar gyfer safleoedd allweddol o fewn Eryri i ffrydio cyllid ac adnoddau fel sy'n ofynnol gan Lywodraeth Cymru er mwyn cwrdd â disgwyliadau'r cwsmer
5. Lledaenu ymarfer a dyluniad da er mwyn sicrhau y darperir cyfleusterau o ansawdd uchel mewn canolfannau gweithgareddau hamdden.
6. Annog darparwyr gweithgareddau hamdden i gynnig gweithgareddau cyflenwol er mwyn ehangu eu hapêl ac annog ymwelliadau pellach
7. Annog marchnata ar y cyd rhwng gweithgareddau hamdden tebyg

Snowdonia provides a wide range of high quality recreation opportunities with facilities catering for novices and experts alike. Maintaining this diversity and quality is vital in encouraging local users and visitors to enjoy the National Park's special qualities. Managing and integrating the range of activities is important in attracting new audiences, mixed interest groups such as families and encouraging repeat visits.

Delivering actions centred on this theme will require substantial cooperation between the public and private sectors.

Aim - Sustain or improve the quality of recreational experiences through integrated management

Actions

1. Develop an interactive web based map of recreation opportunities and cultural sites across the National Park with Smartphone interface
 1. Develop an interactive web based map of recreation opportunities and cultural sites across the National Park with Smartphone interface
2. Improve trails to and between historic and cultural sites
3. Support and develop Centres of Excellence within and close to the National Park boundary to provide exemplar resources to the outdoor sports sector
4. Develop and implement destination management plans for key sites within Snowdonia to channel funding and resources as required by the Welsh Government in order to meet customer expectation
5. Disseminate good practice and design to ensure a high quality facilities are provided at recreation centres
6. Encourage recreation providers to offer complementary activities which broaden their appeal and encourage repeat visits
7. Encourage joint marketing between similar recreation activities

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
Strategaeth Hamdden

2012-2017

Snowdonia National Park Authority
Recreation Strategy

Adran 3 – Gweithredu, Monitro ac Adolygu Section 3 – Implementation, Monitoring & Review

Rhan y Cyfranddeiliaid Stakeholder involvement

Ni ellir gweithredu'r strategaeth hon ar ein pennau ein hunain; bydd angen nifer fawr o sefydliadau i gydweithio er mwyn gwireddu holl Amcanion a Gweithrediadau'r Strategaeth.

Trwy wneud hyn, bydd Eryri a'r rhanbarth ehangach yn derbyn mantais oherwydd yr agwedd gydlynol a strategol tuag at ddatblygu a rheoli gweithgareddau hamdden, wrth arwain at ddatblygu addas a chynaliadwy o fewn y sector. Bydd gweithio mewn partneriaeth hefyd yn gwella'r modd y darperir gwasanaethau ac yn cynyddu gwerth am arian. Fel partner arweiniol, bydd yr Awdurdod yn cydlynw ac yn arolygu'r cynnydd. Bydd yn gwneud hyn trwy fonitro cynnydd yn erbyn y Gweithrediadau ac yn cynnig atebion lle bydd y cynnydd yn ddifygiol; caiff y gwaith monitro ei gofnodi yn Adroddiad Cyflwr y Parc.

Mae'r sector hamddena yn Eryri yn derbyn cymorth oddi wrth nifer o bartneriaethau effeithiol megis y Fforymau Mynediad ar gyfer Gogledd a De Eryri a Phartneriaeth Awyr Agored Gogledd Cymru. Caiff y diwydiant gweithgareddau awyr agored ei gynrychioli'n dda gan sefydliadau megis Eryri Bywiol. Caiff diddordebau diwylliannol eu cynrychioli trwy fenter yr Awdurdod sef Bwrlwm Eryri a nifer o gymdeithasau hanes a diwylliant lleol, Cadw, a chymdeithasau masnach twristiaeth. Felly, ni thybir bod angen fforwm neu bartneriaeth newydd i weithredu'r amcanion a nodir yn y Strategaeth hon. Hefyd, mae Eryri yn derbyn gwasanaeth gan ddwy Bartneriaeth Twristiaeth a grwpiau twristiaeth eraill sydd â chysylltiad uniongyrchol gyda nifer o'r amcanion ac a fydd yn gallu cynorthwyo gyda'u gweithredu.

Implementation of this strategy cannot be done in isolation; many organisations will be required to cooperate and deliver the Strategic Aims and Actions included in the document.

By doing so, Snowdonia and the wider region will benefit from a cohesive and strategic approach to recreation development and management, allowing for appropriate and sustainable growth within the sector. Partnership working will also improve service delivery and value for money.

As a lead partner, the Authority will coordinate and oversee progress. It will do so by monitoring progress against the Actions whilst offering solutions where progress is defective; the monitoring will be reported in the State of the Park Report.

The recreation sector in Snowdonia benefits from several effective partnerships; such as the Northern, Southern Snowdonia Access Fora and the North Wales Outdoor Partnership. The outdoor recreation industry is also well represented by organisations such as Snowdonia Active. Cultural interests are represented through the Authority's Bwrlwm Eryri initiative, several local history and cultural organisations, Cadw, and tourism trade associations. Accordingly, it is not considered necessary at present to establish a new forum or partnership to implement the actions established in this strategy. In addition, Snowdonia is serviced by two Tourism Partnerships and other tourism groups which have direct connections to many of the aims and may assist in their delivery.

Gweithredu Amcanion Cenedlaethol a Rhanbarthol Delivering National and Regional Objectives

Mae gan weithgareddau hamdden gysylltiadau gyda nifer o sectorau sydd yn dylanwadu ar y Parc Cenedlaethol a'i rinweddau arbennig. Felly, wrth ddarparu'r Strategaeth hon mae'r Awdurdod wedi adolygu cynlluniau, polisiau a rhagleni sydd yn berthnasol i gadwraeth, twristiaeth gynaliadwy, chwaraeon, iechyd a lles, iaith, diwylliant, hanes a datblygu economaidd.

Adolygu

Caiff y Strategaeth hamdden ei hadolygu bob pum mlynedd; bydd yr adolygiad hwn yn dilyn diwygiadau a wneir i Gynllun Rheoli'r Parc Cenedlaethol ac Adroddiad Sefyllfa'r Parc. Pwrpas yr adolygu cylchol hwn yw sicrhau bod y Strategaeth a dogfennau perthnasol eraill yn cael eu diwygio yn rheolaidd. Trwy adolygu'r cynnwys bob pum mlynedd bydd yr Awdurdod yn sicrhau bod y Strategaeth yn ymateb i dueddiadau newydd a gwahanol yn ogystal ag i newidiadau mewn polisiau cenedlaethol a lleol.

Gan fod y Strategaeth hon yn fan cychwyn, bydd adolygiadau ohoni yn y dyfodol yn elwa o dystiolaeth gryfach a chasglu data a fydd yn eu tro yn dylanwadu ar bolisiau'r dyfodol

Recreation has linkages to several sectors which influence the National Park and its special qualities. Accordingly, in preparing this Strategy the Authority has reviewed plans, policies and programmes relating to conservation, sustainable tourism, sport, health and wellbeing, language, culture, history and economic development.

Review

The Recreation Strategy will be reviewed every five years; this review will follow revisions made to the National Park Management Plan and State of the Park Report. This cyclical review process is designed to ensure future revisions of the Strategy and other relevant documents. By reviewing the content every five years the Authority ensures that the Strategy responds to new and emerging trends in addition to national and local changes to policy.

Given that this Strategy marks a starting point, future revisions will benefit from improved evidence and data gathering which will in turn influence future policies.

Atodiad 1 - Gweithgareddau awyr agored

Appendix 1 - Active in the outdoors

Isod fe nodir y prif weithgareddau awyr agored y rhoddwyd ystyriaeth iddynt wrth ddatblygu camau gweithredu'r Strategaeth. Mae'r Awdurdod yn annog i'r rhain gael eu cynnal mewn modd sydd yn cydymffurfio â chodau ymarfer cenedlaethol ar gyfer pob un ohonynt.

Cerdded - Cerdded ar lwybrau isel ac ar y mynyddoedd a'r bryniau yw'r gweithgareddau hamdden mwyaf poblogaidd yn Eryri. Mae tynfa'r dirwedd yn cynnig cyfleoedd cerdded ac amrywiaeth eang fel bod rhywbeth ar gyfer pawb - o'r brif sialens o ddringo i gopa'r Wyddfa i esmwythder y daith gerdded hyd Lwybr y Fawddach.

Er bod cerdded yn boblogaidd ledled y Parc Cenedlaethol, caiff rhai ardaloedd eu defnyddio yn fwy nag eraill, yn arbennig felly Gadwyn yr Wyddfa, Cader Idris a Dyffryn Ogwen; mae'n hanfodol rheoli'r pwysau hwn er mwyn sicrhau diogelwch y defnyddwyr a'r amgylchedd fel ei gilydd. Yn 2012, dringodd bron 370,000 o bobl i gopa'r Wyddfa, cerddodd dros 110,000 yn Nyffrynnoedd Ogwen ac Idwal a chyrhaeddodd bron i 58,000 gopa Cader Idris. Mae diogelwch cerddwyr yn fater pwysig iawn i'r Awdurdod a'i bartneriaid hefyd.

Dringo - Mae tirwedd Eryri yn ei gynnig ei hun i ddringo, clogfeinio a sgramblo; mae'r creigiau amlwg a'r rhigolau caregog yn ardaloedd perffaith ar gyfer pob graddfa o ddringo ac mae mynediad rhwydd i diriogaethau dringo ardderchog yn gosod Eryri ymhliith lleoliadau dringo gorau'r wlad. Mae'r cyfleoedd dringo yn Eryri wedi golygu fod yr ardal yn cael ei chysylltu'n agos â hanes y math hwn o chwaraeon ac wedi bod ar flaen y gad yn fydd eang o ran ei ddatblygiad.

Mae nifer o ardaloedd Eryri yn gyrchfannau dringo poblogaidd a'r prif ffocws ar Gadwyn yr Wyddfa, y Glyderau a'r Carneddau yn Nyffryn Ogwen; Mae Tremadog hefyd yn gyrchfan ddringo boblogaidd iawn. Yn gyffredinol, mae dringo yn weithgaredd sydd wedi ei threfnu'n dda, yn aml dan ofal clybiau dringo neu ddarparwyr dynodedig megis canolfannau awyr agored, er bod yr ardal yn boblogaidd hefyd gyda dringwyr unigol.

Betio mynydd - Dros y ddau ddegawd diwethaf, mae betio mynydd wedi dod yn llawer mwy poblogaidd ac mae Eryri wedi dod yn un o brif gyrchfannau betio mynydd Ewrop. Ceir darpariaeth ar gyfer y twf hwn mewn safleoedd sydd yn eiddo i'r Comisiwn Coedwigiaeth ac a reolir ganddynt; y mwyaf adnabyddus yw Coed y Brenin ger Dolgellau, Penmachno a Betws y Coed ac mae llwybrau poblogaidd eraill yn ardal Beddgelert ac yng nghoedwig Dyffryn Dyfi. Wrth i adnoddau pwrrasol gael eu sefydlu a'u datblygu gwelwyd lleihad yn y tensiwn rhwng beicwyr mynydd a grwpiau defnyddwyr eraill a darparwyd cyfleoedd ar gyfer dechreuwyd ac arbenigwyd fel ei gilydd. Ar yr un pryd, crëwyd cyfleoedd ar gyfer busnesau lleol. Fodd bynnag, gall betio mynydd heb unrhyw reolaeth a thu hwnt i'r canolfannau hyn achosi erydiad ar y llwybrau a gwrtiharo gyda defnyddwyr eraill y llwybrau; os delir â hyn, fel gwnaethpwyd ar Y Wyddfa gyda chôd ymddygiad gwirfoddol, mae cyfleoedd i wneud defnydd ar y cydble'n briodol a chael twf pellach yng nghefn gwlad.

Below are the main active outdoor activities given consideration whilst developing Strategy's actions. The Authority encourages that these are undertaken in a manner that complies with national codes of conduct for each activity.

Walking - Low-level, hill and mountain walking are the most popular recreation activities in Snowdonia. The draw of the landscape offers walking opportunities of varying degrees of difficulty for hundreds of thousands of people – from the challenge of summing Snowdon to the ease of the Mawddach trail.

Although walking is popular throughout the National Park, some areas are more heavily used than others, most notably the Snowdon Massif, Cader Idris and the Ogwen Valley; managing this pressure is vital in ensuring environmental protection. In 2012, Snowdon was climbed by almost 370,000 people, whilst over 110,000 walked in the Ogwen and Idwal Valley and nearly 58,000 ascended Cader Idris. The safety of walkers is also an important issue for the Authority and its partners.

Climbing - The terrain of Snowdonia lends itself to climbing, bouldering and scrambling; exposed rocks and craggy gullies provide perfect areas for all grades of climber. The ease of access to some of the finest climbing territories places Snowdonia among the top locations in the country. The opportunities for climbing in Snowdonia have resulted in the area being closely linked to the sports' history and has been at the fore of its development globally.

Several areas are popular climbing destinations with the focus primarily being on the Snowdon Massif and the Glyderau and Carneddau in the Ogwen Valley; Tremadog is also a very popular climbing destination. In general, climbing is a well organised activity often carried out by climbing clubs or through designated providers such as outdoor centres, although the area is also popular with individual climbers.

Mountain biking - During the past two decades, mountain biking has grown rapidly in popularity and Snowdonia has become one of Europe's premier destinations. This growth has mainly been accommodated in sites owned and managed by the Forestry Commission; the most well-known being Coed y Brenin near Dolgellau, Penmachno and Betws y Coed with other routes around Beddgelert and in the Dyfi Valley forest also being popular. The development of purpose built facilities has reduced tensions between mountain bikers and other user groups whilst providing opportunities for novices and experts alike and creating local business opportunities. Irresponsible mountain biking away from these centres can cause issues of footpath erosion and conflict with other path users; if addressed, as done by way of a voluntary code of conduct on Snowdon, there are opportunities for shared use where appropriate and further growth in the countryside and creating local business opportunities. However, unregulated mountain biking away from these centres can cause issues of footpath erosion and conflict with other path users.

Beicio - Yn ogystal â bod yn boblogaidd ar gyfer beicio mynydd, mae Eryri yn cynnig beicio ar ffyrdd ac ar lwybrau gradd isel. Caiff ardal Eryri ei defnyddio'n aml gan glybiau beicio lleol yn ogystal â chlybiau ar draws ardal ehangach. Mae gan yr ardal enw da o safwynt beicio ffordd a theithiau beicio, ac yn manteisio o gael rhwydwaith hwylus o ffyrdd ac amrywiaeth dda o elltydd i fyny ac i lawr. Gwasanaethir Eryri gan y Rhwydwaith Beicio Cenedlaethol, gyda chwe llwybr a nodwyd yn dod i mewn i'r Parc Cenedlaethol a'r ardal gyfagos.

Pysgota - Mae pysgota yn weithgaredd hamdden o bwys yn Eryri, lle ceir nifer fawr o lynnoedd ac afonydd sydd yn cael eu rheoli a'u stocio ar gyfer pysgotwyr, ac mae'r cefndir a'r awyrgylch cystal ag a welir mewn unrhyw fan yn y byd.

Fel yn achos gweithgareddau eraill, mae pysgota yn boblogaidd ymhliith trigolion yr ardal ac ymwelwyr fel ei gilydd, gyda chlybiau, cymdeithasau a chwmnïau pysgota lleol yn chwarae rhan bwysig o ran rheoli'r sector. Caiff yr ardal ei defnyddio hefyd ar gyfer pysgota môr. Oherwydd ei bod yn ddibynnol ar amgylchedd o ansawdd uchel mae'r sector bysgota yn weithredol yn y gwaith o wella cynefinoedd lleol ac mae nifer o adroddiadau a gyhoeddwyd yn tanlinellu pwysigrwydd diogelu a gwella'r amgylchedd er budd dyfodol y gweithgaredd hwn.

Gweithgareddau dŵr - Er bod llynnoedd, afonydd a nentydd yn niferus iawn yn Eryri, cyfyngir gweithgareddau dŵr i nifer fach o leoliadau; mae hyn yn bennaf oherwydd diffyg cyfleoedd a chaniatâd ar gyfer gweithgareddau dŵr. Lle ceir hawl, mae gweithgareddau megis canŵio, hwyllo, brigdonni, caiacio a nofio yn dod yn fwyfwy poblogaidd a nifer gynyddol o bobl yn dymuno cael mynediad at y gweithgareddau hyn ar sail achlysuol neu reolaidd. Mae cytundebau a hawliau mynediad yn bodoli ar rai afonydd ac ambell dro darperir cyfleusterau er mwyn cynyddu poblogrwydd y gweithgareddau. Mae posibiliadau ar gyfer cynyddu mynediad addas a defnydd hamdden gan lunio cytundebau lleol; mae'r Awdurdod yn awyddus i weld y cytundebau hyn yn cael eu datblygu.

Rhedeg Mynyddoedd / Ffriddoedd - Yn fwyaf aml, mae rhedeg ffriddoedd yn dilyn llwybrau ac mae ei effaith yn debyg i gerdded a dringo mynyddoedd o ran erydu. Cynhelir nifer o rasys mynydd a ffridd yn Eryri, y mwyaf enwog ohonynt yw Ras yr Wyddfa a Ras Cader Idris; er bod defnydd mor ddwys yn cynyddu erydiad, mae manteision digwyddiadau a reolir yn dda yn gorbwyo unrhyw effaith negyddol.

Cycling - In addition to being popular for mountain biking, Snowdonia offers excellent on-road and low-grade trail cycling. Snowdonia is heavily used by local cycling clubs as well as those from further afield. It has a developing reputation for road cycling and cycle touring, both of which benefit from a good road network with varying degrees of ascents and descents. Snowdonia is served by the National Cycle Network, with six identified routes entering the National Park and the adjoining area.

Angling - Angling is an important recreation activity in Snowdonia, with many lakes and rivers managed and stocked to cater for anglers, whilst the backdrop combines to provide a world leading venue.

As in the case of other activities, angling is popular among residents and visitors alike with local fishing clubs, associations and societies heavily involved in managing the sector. The area is also used for sea angling. Due to its reliance on a high quality environment, the fishing sector is active in improving local habitats and relevant publications highlight the importance of conserving and enhancing the environment for the future of the sport.

Water sports - Although Snowdonia is peppered with lakes, rivers and streams, water sports are confined to a limited number of locations; this is primarily due to a lack of opportunities where water sports are permitted. Where permitted, water sports such as canoeing, sailing, wind surfing, kayaking and swimming are increasingly popular with more people wishing to access these sports on a casual and regular basis. Some rivers do have agreement and rights of access and egress, occasionally providing facilities to encourage use. There is scope to increase access and recreational use through local arrangements; the Authority is eager to see these agreements being developed

Fell / mountain running - Most fell/mountain running takes place along footpaths and its impacts are similar to hill and mountain walking in terms of erosion. Snowdonia hosts a number of fell and mountain races, the most famous being the Snowdon and Cader Idris Races; although such intense use increases erosion, the benefits of well managed events outweigh any negatives

Cyfeiriannu – Mae cyfeiriannu yn fwy gwasgaredig yn ddaearyddol na rhedeg mynyddoedd / ffriddoedd, ac angen mwyn o dir sy'n caniatáu mynediad. Yn gyffredinol caiff cyfeiriannu ei drefnu'n effeithlon gan ddefnyddio canllawiau cenedlaethol cydnabyddedig. Darperir llwybrau i'r rhai dibrofiad a lled ddibrofiad ar safleoedd Comisiwn Coedwigaeth Cymru.

Digwyddiadau a rasy s wedi eu trefnu – Oherwydd ei henw da, ei thirwedd ac ansawdd uchel ei hamgylchedd, mae Eryri yn croesawu nifer fawr o ddigwyddiadau a rasy s yn ymneud â gweithgareddau hamdden, llawer ohonynt er budd elusennau lleol a chenedlaethol. Os yw'r rhain wedi eu trefnu'n dda (o safwynt lleoliad, gweithio mewn partneriaeth, defnydd o gludiant cyhoeddus ac amser ar y flwyddyn) ychydig iawn o broblemau a achosir ganddynt, a gallant gyfrannu tuag at sicrhau bod y Parc Cenedlaethol yn cynnig profiadau positif ar gyfer yr holl ddefnyddwyr tra ar yr un pryd yn hybu'r economi leol. Mae ffugrau yn dangos fod y nifer o ddigwyddiadau a gynhelir yn Eryri yn cynyddu, yn enwedig wrth ystyried sialensiau megis her y 3 pegwn.

Grwpiau Addysgiadol Gweithgareddau a Chanolfannau Awyr Agored

Mae gweithgareddau grŵp sydd wedi eu trefnu yn hanfodol er mwyn hyrwyddo gwybodaeth a dealltwriaeth am y Parc Cenedlaethol tra hefyd yn cynnig cyfleoedd ar gyfer datblygiad personol a datblygiad grŵp. Mae'r gweithgareddau hyn yn cynnig amrywiath eang o gyfleoedd, yn bennaf i bobl ifanc, trwy'r canolfannau addysg niferus sydd wedi eu lleol yn Eryri; defnyddir y rhain gan ysgolion lleol ac eraill. Mae lle hefyd i ganolfannau ymestyn eu hapêl a chyrraedd marchnadoedd newydd gan annog diddordeb ar lefel llawer ehangu.

Marchogaeth – Er bod gan Eryri 171 o llwybrau a ddosberthir fel llwybrau marchogaeth, nid ydnt yn ffurio rhwydwaith dros holl ardal y Parc ac maent ar wasgar. Gallai rheolaeth well hybu twf yn y sector farchogaeth gan fod yna nifer o ysgolion marchogaeth a merlota wedi'u lleoli yn Eryri, tra byddai darpariaeth well hefyd yn annog unigolion. Ar hyn o bryd defnyddwyr unigol yw'r grŵp defnyddwyr mwyaf nid grwpiau sy'n trefnu. Byddai llwybrau sy'n cynnig defnydd sawl diwmod ac ar gyfer nifer o ddefnyddwyr yn codi potensiâl marchogaeth Eryri.

Gweithgareddau Awyr – Defnyddir nifer o leoliadau yn Eryri fel safleoedd lansio ar gyfer para hedfan a llaw hedfan; mae mwyafrif y defnyddwyr yn aelodau o glybiau hedfan swyddogol. Mae'r chwaraeon yn y category hwn yn hunan-reoledig gan amlaf gyda chlybiau yn drefnus iawn.

Gweithgareddau Gyrru oddi ar y ffordd – Defnyddir rhai ardalau yn Eryri ar gyfer gweithgareddau hamdden oddi ar y ffordd i gerbydau 4x4 a beicio modur. Mae'r ddua weithgaredd yn amhoblogaidd gyda thirfeddianwyr a defnyddwyr eraill oherwydd yr effaith ar dawelwch yr ardal ac oherwydd eu bod yn dimistro cynefinoedd ac yn erydu'r tir; fod bynnag mae rhwng faint o'r gweithgaredd hwn yn digwydd yn gyfreithlon ar ffyrdd di-ddosbarth ac ar diroedd preifat.

Gweithgareddau Eraill – Wrth barato'i'r ddogfen hon, rhoddodd yr Awdurdod ystyriaeth ofalus i nifer o weithgareddau eraill llai poblogaidd, fel cerdded mewn ceudyllau, geo-gelcio ac ogofa, sy'n digwydd yn Eryri. Er eu bod yn unigryw mae nifer o'r gweithgareddau hyn yn cael yr un effaith a'r rhai a enwyd uchod ac maent yn rhan o'r Strategaeth.

Orienteering - Orienteering is more geographically spread than fell/mountain running, requiring areas of more open access. In general the sport is well-organised and uses nationally recognised guidelines. Beginner/intermediate trails are provided on Forestry Commission Wales sites.

Organised Events and races - Due to its reputation, landscape and high quality environment, Snowdonia hosts a number of recreation linked events and races, many of which benefit local and national charities. If well planned (in terms of location, partner involvement, use of public transport and time of year etc) these events cause few problems and can contribute towards ensuring the National Park is providing positive experiences for all users, whilst benefiting the local economy. Figures show that the number of events taking place in Snowdonia is increasing, especially in with regard to set challenges, for example 3 peaks challenges.

Educational Group activities and outdoor centres

Organised group activities are invaluable in furthering knowledge and understanding of the National Park whilst offering opportunities for personal and group development. These afford an array of opportunities, mainly for young people, through the many education centres located in Snowdonia; these are used by local and visiting schools alike. There are opportunities for centres to extend their appeal to new markets and encourage wider participation.

Equestrian – Although Snowdonia has 171 routes classed as bridleways, they do not currently form a Park-wide network and it is currently fragmented. Improved management could spur a growth in equestrian activity as there are several riding and trekking schools located in Snowdonia, whilst better provision for individual users would also boost use. Currently individual riders make up the greater user group as opposed to organised groups. Multi day, multi user trails would increase Snowdonia's equestrian potential

Air Sports - Several locations within Snowdonia are used as launch sites for paragliding and hand gliding; most users are members of organised flying clubs. Included sports are largely self-regulating with clubs generally well organised.

Motorised Off-Road Activities - Areas of Snowdonia are used for both off-road 4x4 and motorbike recreation. Both pastimes are largely unpopular with landowners and other users because of its impact upon tranquillity, habitat destruction and erosion; however some of this activity takes place legally on unclassified roads and private land.

Other activities - In preparing this document, the Authority has given due consideration to a number of other, less popular activities, such as gorge walking, geo-caching and caving which occur in Snowdonia. Although distinct, many of these activities have impacts similar to those named above and are largely addressed by the Strategy

Atodiad 2 – Hamddenau Diwylliannol ac Amgylcheddol **Appendix 2 – Cultural and Environmental Recreation**

Mae'r penawdau a ganlyn wedi cael eu hadnabod fel gweithgareddau diwylliannol ac amgylcheddol allweddol a ystyriwyd yn ystod paratoad Amcanion a Gweithrediadau'r Strategaeth. Maent yn seiliedig ar rinweddau arbennig y Parc Cenedlaethol a'u rhynghdibyniaeth. Yn gyffredinol nid yw eu heffaith ar y rhinweddau arbennig gymaint, neu maent yn llai uniongyrchol na'r rhai sydd a wnelo gweithgaredd hamddenau.

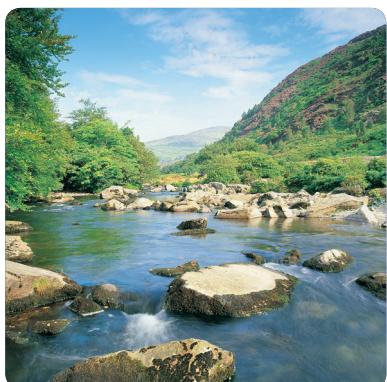
Teithiau Gyrru a Bysus - Mae tirwedd Eryri a'r dreftadaeth ddiwylliannol yn denu teithiau mewn ceir ac mewn bysus. Mae'r teithiau hyn fel rheol yn dilyn llwybr ffyrdd tebyg, ac maent fel rheol yn cynnwys y teithiau sy'n cynnwys golygfeydd ac atyniadau mwyafrif eiconig Eryri, ac maent yn darparu cyfleoedd economaidd ar gyfer busnesau lleol. Er nad yw'r effaith ar rinweddau arbennig Eryri mor uniongyrchol â gweithgareddau eraill, mae tagfeydd traffig a pharcio ceir yn anghyfreithlon yn effeithio yn ddirfawr ar gymunedau lleol a'r dirwedd.

Gwyliau Bywyd Gwyllt - Mae Eryri yn gyrchfan boblogaidd gydol y flwyddyn ymystg rhai sy'n gwyliau bywyd gwylt a hynny o achos bod yr amrywiaeth ecolegol yn ffynnu yn y cynefinoedd amrywiol. Yn gyffredinol, nid yw gweithgaredd o'r fath yn cael ei reoli fel y cyfryw a dim ond ychydig o safleoedd sydd wedi cael eu datblygu yn benodol ar gyfer y pwrrpas hwn gyda darpariaethau fel rhodfeydd coed neu guddfannau.

The following headings have been identified as key cultural and environmental recreation activities given consideration during the preparation of the Strategy's Aims and Actions. All are based on the National Park's special qualities and their interdependence. In general their impacts upon the special qualities are not as great, or less direct than those attributed to activity recreation

Driving and coach tours - Snowdonia's landscape and cultural heritage is a draw for driving and coach tours. These journeys usually follow similar routes, taking in the most iconic views and attractions of Snowdonia and provide economic opportunities for local businesses. Although the impact upon Snowdonia's special qualities are not as direct as other activities, congestion and illegal car parking impact heavily upon local communities and landscape.

Wildlife watching - Snowdonia is a popular year-round destination amongst wildlife watchers, mainly with bird watchers, given the ecological diversity which flourishes in its varied habitats. Such activity is largely unmanaged as few sites have been specifically developed for this purpose with the provision of boardwalks or hides.

Safleoedd Treftadaeth ac Ymweliadau ag Atyniadau

Atyniadau - Ar draws y Parc Cenedlaethol mae yna safleoedd sy'n bwysig yn ddiwylliannol, hanesyddol ac archeolegol; ac mae rhai ohonynt yn darparu cyfleusterau ar gyfer ymwelwyr, ond sylfaenol iawn yw rhai eraill. Mae'r safleoedd hyn yn darparu ffocws i ymwelwyr ac maent yn gyffredinol yn cael eu rheoli yn dda felly mae'r effeithiau ar y rhinweddau arbennig yn cael eu lleihau. Gall gôr ddatblygiad arwain at effaith ar y dirwedd a phroblemau traffig sydd angen eu rheoli'n gadarnhaol.

Digwyddiadau a Gwyliau - Mae nifer o ddigwyddiadau a gwyliau yn cael eu cynnal yn Eryri yn uniongyrchol berthnasol i'w threftadaeth ddiwylliannol a'r amgylchedd, er enghraifft, gwyliau celf, Eisteddfodau, gwyliau cerdded a nifer o sioeau gwledig / amaethyddol. Mae digwyddiadau o'r fath yn tynnu sylw at rinweddau Eryri, yn enwedig y rhai sy'n berthnasol i hunaniaeth ddiwylliannol a chelf. Gall effeithiau lleol gynnwys tagfeydd traffig, er, yn gyffredinol mae'r rhain yn cael eu rheoli yn dda gan y trefnwyr fel rheol.

Astudio - Mae Eryri'r un mor amlwg ac erioed yn y modd y mae'n cyfoethogi ein gwybodaeth o'r byd naturiol ac mae hynny yn parhau hyd heddiw. Mae'r ardal yn boblogaidd ymysg grwpiau addysgol o bob oed ac arbenigwyd. Yn gyffredinol mae'r grwpiau hyn yn astudio effeithiau rhewlifau ar y dirwedd ac ar ei fflora a'i ffawna er mae sylw cynyddol yn cael ei roi i bethau fel cludiant, a materion cymdeithasol ac economaidd. Mae'r mwyafrif o grwpiau ymhweld yn aros yn un o'r canolfannau astudio niferus sydd wedi eu lleoli yn Eryri. Mae safleoedd sy'n cael eu defnyddio yn drwm, fel Cwm Idwal, angen systemau rheoli ychwanegol er mwyn ymdopi gyda'r nifer uchel o ymwelwyr, er bod effeithiau negyddol o'r fath yn cael eu cymedrol i trwy gyfrwng y buddion addysgol ac yn sgil dealltwriaeth.

Celf a Ffotograffiaeth - Mae tirwedd Eryri yn parhau i ddarparu ysbrydoliaeth i artistiaid fel y gwnaeth dros gyfnod o genedlaethau. Mae mynediad da i gefn gwlad yn meithrin yr enw da hwn ac mae'n cryfhau'r rhinweddau hynny sy'n berthnasol i ddiwylliant wrth hyrwyddo gwerthfawrogiad ehangach o'r dirwedd.

Heritage sites and attraction Visits

Throughout the National Park there are sites of cultural, historical and archaeological significance; some of which provide visitor facilities, whilst others are more minimal. These sites provide a focus for visitors and are largely well managed therefore reducing impacts upon the special qualities. Overdevelopment can lead to landscape impacts and traffic problems which need to be positively managed.

Events and festivals - A number of events and festivals held in Snowdonia relate directly to its cultural heritage and environment, for example arts festivals, Eisteddfodau, walking festivals and several country/agricultural shows. Such events highlight many of Snowdonia's qualities, especially those relating cultural identity and the arts. Localised impacts can include congestion, although these are well managed in the main by organisers.

Study - Snowdonia's prominence in furthering our knowledge of the natural world continues to the present day. The area is popular with educational groups of all ages and expertise. In the main these groups study the effects of glaciations upon the landscape and its flora and fauna although increasing attention is being paid to transport, social and economic issues. The majority of visiting groups stay in one of the many study centres located around Snowdonia. Heavily used sites, such as Cwm Idwal, require additional management measures to negate the high footfall, although such negatives are usually equated by the understanding and educational benefits.

Art and photography - Snowdonia's landscape continues to provide inspiration for artists as it has done for generations. Good access to the countryside fosters this reputation and strengthens qualities relating to culture whilst promoting a wider appreciation of the landscape.

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
Strategaeth Hamdden

2012-2017

Snowdonia National Park Authority
Recreation Strategy

Atodiad 3 **Appendix 3**

Nodau a Gweithrediadau Perthnasol Cynllun Rheolaeth y Parc Cenedlaethol Relevant National Park Management Plan Objectives & Actions

Amcan 1 - Rheoli effeithiau newid yn yr hinsawdd drwy liniaru ac addasu, gan gynnwys lleihau gollyngiadau nwy sy'n newid yr hinsawdd, lleihau defnydd ynni a rheoli perygl llifogydd yn well.

Gweithredu

- a. Lleihau effeithiau negyddol traffig ar y Parc Cenedlaethol trwy leihau'r angen i deithio a hyrwyddo cludiant cyhoeddus ymmsg trigolion ac ymwelwyr.
- b. Darparu a hyrwyddo cyfleusterau sy'n annog beicio a cherdded fel modd o gymudo a hamddena trwy hyrwyddo llwybrau sy'n bodoli'n barod a cheisio sefydlu rhagor o llwybrau beicio.
- c. Hyrwyddo arferion da o fewn y sector twristiaeth gynaliadwy gan annog mentrau perthnasol a mentrau cyhoeddusrwydd cysylltio.
- ch. Defnyddio Eryri i dynnu sylw at ddylanwad dyn ar yr amgylchedd naturiol gyda newid hinsawdd fel y peth mwyaf amlwg.

Amcan 6 - Sicrhau fod dŵr mewndirol ac arfordirol yn cael ei ddefnyddio yn gynaliadwy, gan gynnwys yr amgylchedd morol.

Gweithrediadau

- a. Sicrhau fod arferion rheoli tir yn gydymdeimladwy â chynnal a gwella ansawdd dŵr.

Amcan 8 - Gwarchod a gwella tirweddau nodedig a mathau o gymeriad gan gynnwys ardaloedd o lonyddwch a distawrwydd.

Gweithrediadau

- a. Amlygu pwysigrwydd tirwedd Eryri fel gyrrwr economaidd, ffynhonnell ysbrydoliaeth, atyniad ymwelwyr ac adnodd diwylliannol.
- b. Sicrhau bod cynlluniau, prosiectau a rhagleni strategol a gofodol rhanbarthol yn cyfeirio at, ac yn cydnabod pwysigrwydd Eryri.
- c. Lleihau effeithiau negyddol hamdden ar y rhinweddau arbennig, er enghraift, rheoli parcio oddi ar y ffordd, erydiad llwybrau troed, adloniant moduro amhriodol oddi ar y ffordd ac ar y dŵr a dirywiad cynefinoedd.

Amcan 10 - Datblygu prosiectau arloesol sy'n deillio o ddynodiad Biosffer UNESCO yn Nyffryn Dyfi.

Objective 1 - Manage the effects of climate change through mitigation and adaptation, including reductions in climate changing gas emissions, reductions in energy consumption and improved flood risk management

Actions

- a. Reduce the negative impacts of traffic on the National Park by lessening the need to travel and promoting public transport to residents and visitors.
- b. Encourage cycling and walking as a means of commuting and recreation by publicising existing routes and seeking additional cycle paths.
- c. Promote good practice within the sustainable tourism sector by encouraging relevant initiatives and associated publicity.
- d. Use Snowdonia to highlight human influences on the natural environment, most notably climate change.

Objective 6 - Ensure sustainable use of high quality inland and coastal waters, including the marine environment.

Actions

- a. Ensure land management practices are sympathetic to maintaining and enhancing water quality.

Objective 8 - Protect and enhance distinctive landscapes and character types including areas of tranquillity.

Actions

- a. Highlight the importance of Snowdonia's landscape as an economic driver, source of inspiration, visitor attraction and cultural resource.
- b. Ensure that regional strategic and spatial plans, projects and programmes make reference to, and recognise the importance of Snowdonia.
- c. Reduce the negative effects of recreation on the special qualities by, for example, managing off road parking, footpath erosion, inappropriate off-road and water based motor recreation and habitat degradation.

Objective 10 - Develop innovative projects emanating from the UNESCO Biosphere designation in the Dyfi Valley.

Amcan 11 - Deall, gwerthfawrogi, gwarchod a gwella: Henebion Cofrestredig, Adeiladau Rhestredig, Ardaloedd Cadwraeth a thirweddau hanesyddol rhestredig.

Gweithrediadau

- a. Gwella cymeriad a golwg Ardaloedd Cadwraeth, Adeiladau Rhestredig a Henebion Rhestredig a'u lleoliadau trwy well cyfarwyddyd a chydymffurfiaeth. Mae hyn i gynnwys cynhyrchu Cynlluniau Rheolaeth Ardaloedd Cadwraeth.
- b. Amlyu pwysigrwydd economaidd yr amgylchedd hanesyddol.

Amcan 12 - Deall, gwerthfawrogi, gwarchod a gwella: safleoedd nad ydynt wedi eu dynodi, strwythurau a'r amgylchedd hanesyddol ehangach.

Gweithrediadau

- a. Gwella diogelwch ac ymwybyddiaeth o dreftadaeth ddiwylliannol gyfoethog y Parc Cenedlaethol.

Amcan 13 - Dathlu amrywiaeth a hynodrwydd lleol, yn cynnwys hunaniaeth ieithyddol.

Gweithrediadau

- a. Sicrhau fod cefnogaeth yn cael ei darparu i ddigwyddiadau a rhagleni sy'n dathlu diwylliant lleol a neu wella cysylltiadau gyda diwylliannau eraill.
- b. Hyrwyddo diwylliant lleol arbennig yr ardal yn genedlaethol a rhyngwladol, er enghraift trwy fenter treftadaeth ddiwylliannol Bwrlwm Eryri.

Amcan 14 - Gwella mynediad i fannau agored ar dir a dwr gan gynnwys hawliau tramwy presennol.

Gweithrediadau

- a. Gwella cyfleoedd ar gyfer mynediad trwy gyflenwad effeithiol Cynlluniau Gwella Hawliau Tramwy. Ceisio am adnoddau ychwanegol er mwyn adeiladu ar lwyddiant Partneriaeth Llwybrau'r Ucheldir.
- b. Mewn achosion priodol, gwella cyfleoedd ar gyfer defnydd cynaliadwy a chyfrifol ddŵr mewndirol.
- c. Annog defnyddwyr hamdden i weithredu'n ôl côd ymddygiad cytûn.

Amcan 15 - Cynyddu'r ardal sy'n hygrych i bobl gydag anabledd a'r rheini o wahanol gefndiroedd cymdeithasol.

Gweithrediadau

- a. Gwella mynediad i bobl anabl at gyfleoedd hamdden a mwynhad drwy Eryri gyfan, trwy gynyddu hyd llwybrau pob gallu a'r isadeiledd cysylltiedig.
- b. Darparu cyfres o ddigwyddiadau i annog pobl anabl i fwynhau rhinweddau arbennig Eryri.
- c. Hyrwyddo ymchwil i'r rhwystrau a wynebir gan grwpiau sydd wedi eu heithrio'n gymdeithasol mewn perthynas â'r Parc Cenedlaethol.
- ch. Darparu cefnogaeth i grwpiau sy'n cynrychioli aelodau sydd wedi eu heithrio'n gymdeithasol ac sy'n dymuno cael mynediad a mwynhau'r Parc Cenedlaethol.

Objective 11 – Understand, value, protect and enhance: Scheduled Ancient Monuments, Listed Buildings, Conservation Areas and listed historic landscapes.

Actions

- a. Improve the character and appearance of Conservation Areas, Listed Buildings and Scheduled Ancient Monuments and their settings through improved guidance and compliance. This is to include the production of Conservation Area Management Plans.
- b. Highlight the economic importance of the historic environment.

Objective 12 - Understand, value, protect and enhance: non designated sites, structures and the wider historic environment.

Actions

- a. Improve protection and awareness of the rich cultural heritage of the National Park.

Objective 13 - Celebrate local diversity and distinctiveness, including linguistic identity.

Actions

- a. Ensure support is provided for events and programmes which celebrate local culture and/or improve links with other cultures.
- d. Promote the distinctive local culture of the area, nationally and internationally - for example through the Bwrlwm Eryri cultural heritage venture.

Objective 14 - Improve access to open space on land and water, including existing public rights of way.

Actions

- a. Improve opportunities for access by way of the effective delivery of Rights of Way Improvement Plans. Seek additional resources to build upon the success of the Upland Footpath Partnership.
- b. In appropriate cases improve opportunities for the sustainable and responsible use of inland waters.
- c. Encourage recreational users to act according to agreed codes of conduct.

Objective 15 - Increase the area accessible to disabled people and those from different social backgrounds

Actions

- a. Improve access for disabled people to recreation and enjoyment opportunities throughout Snowdonia by increasing the length of all-ability paths and associated infrastructure.
- b. Provide a series of events to encourage disabled people to enjoy Snowdonia's special qualities.
- c. Promote research into the barriers faced by socially excluded groups in relation to the National Park.
- d. Provide support for groups representing socially excluded members of society wishing to access and enjoy the National Park.

Amcan 16 - Cyhoeddi Strategaeth Hamdden Parc Cenedlaethol Eryri

Gweithrediadau

- a. Paratoi Strategaeth Hamdden ar gyfer Eryri er mwyn si-crhau mynediad teg, eang a chynaladwy sy'n cydnabod yr angen i ddiogelu heddwch ac i beidio ag annog gweithgareddau niweidiol. Bydd yn cydnabod effeithiau negyddol i hamdden, fel pwysau traffig, a bydd yn ceisio sicrhau datrysiau positif, er eng-hraiff trwy annog mynediad gyda chludiant cyhoeddus. Bydd y Strategaeth Hamdden hefyd yn ceisio hybu effeithiau positif economaidd a chymunedol hamdden o fewn y sector nwyddau a gwasanaethau amgylcheddol Eryri trwy geisio rheoli a datrys pwysau hamdden a chefnogi gweithgareddau priodol.
- b. Gweithredu egwyddorion rheolaeth dda o gyrchfan-nau wrth ddarparu isadeiledd twristaidd priodol.

Amcan 17 - Hyrwyddo dealltwriaeth a mwynhad o rinweddau arbennig y Parc Cenedlaethol.

Gweithrediadau

- a. Hyrwyddo gweithgaredd economaidd priodol sy'n berthnasol i hamdden awyr agored a mentergarwch priodol.
- b. Hyrwyddo llwybrau sy'n gysylltiedig â Llwybr Arfordir Cymru ac atyniadau eraill, megis safleoedd hanesyddol er mwyn ychwanegu gwerth i brofiad yr ymwelydd.
- c. Gwella mynediad at wybodaeth sy'n hyrwyddo dealltwriaeth o'r Parc Cenedlaethol gan ddefnyddio'r dechnoleg ddigidol ddiweddaraf, fel podcastiau a deunydd a chyfryngau dehongli newydd eraill y gellir eu lawr lwytho, fel bo'n briodol.
- ch. Adeiladu ar enw da Eryri fel un o 'ystafelloedd dos-barth awyr agored' gorau'r DU.
- d. Annog lleihad yn y nifer o weithgareddau hedfan yn isel sy'n digwydd dros Eryri.
- dd. Gweithio gyda phartneriaid i leihau'r digwyddiadau pan fo cerbydau oddi ar y ffordd yn cael eu defnyddio o fewn y Parc Cenedlaethol trwy ddefnyddio Gorchymynion Rheoleiddio Traffig os yw hynny'n ofynnol ac yn briodol.

Amcan 18 - Hyrwyddo dealltwriaeth a mwynhad o'r iaith Gymraeg a hunaniaeth ddiwylliannol.

Amcan 19 - Hyrwyddo'r defnydd o gludiant cynali-adwy i ymwelwyr.

Gweithrediadau

- a. Gwella mynediad trwy gludiant cyhoeddus i, o ac oddi mewn i'r Parc Cenedlaethol drwy wella rhynghnewidiadau, gwybodaeth a chysylltiadau i llwybrau beicio, cerdded a cheffylau rhanbarthol a chenedlaethol. Dylid hyrwyddo'r defnydd o gludiant cyhoeddus fel modd o deithio o amgylch Eryri.

Objective 16 – Publish a Recreation Strategy for Snowdonia National Park

Actions

- a. Prepare a Recreation Strategy for Snowdonia to ensure equitable, widespread and sustainable access which recognises the need to protect tranquillity and discourage damaging activities. It will recognise the negative impacts of recreation, such as traffic pressure, and seek positive solutions, for example by encouraging access via public transport. The Recreation Strategy will also seek to boost the positive economic and community impacts of recreation within Snowdonia's environmental goods and services sector by seeking to manage and solve recreational pressures and supporting appropriate activities.
- b. Implement the principles of good destination management in providing appropriate tourist infrastructure.

Objective 17 - Promote understanding and enjoyment of the National Park's special qualities

Actions

- a. Promote appropriate economic activity relating to outdoor recreation and associated entrepreneurship.
- b. Promote routes linked to the Wales Coastal Path and other attractions, such as historic sites, in order to add value to the visitor experience.
- c. Improve access to information that promotes understanding of the National Park using the latest digital technology, such as podcasts and downloadable material and other new interpretation media as appropriate.
- d. Build upon Snowdonia's reputation as one of the UK's best 'outdoor classrooms'
- f. Encourage reductions in the number of low flying activities taking place over Snowdonia.
- g. Work with partners to reduce the instances of off-road vehicle use within the National Park, using Traffic Regulation Orders if required and where appropriate.

Objective 18 - Promote understanding and enjoyment of the Welsh language and cultural identity.

Objective 19 - Promote the use of sustainable transport to visitors.

Actions

- a. Improve access via public transport to, from and within the National Park including improved interchanges, information and links to regional and national cycle, walking and horse-riding routes. Promote the use of public transport as a means of exploring Snowdonia.

Amcan 20 - Hyrwyddo cymunedau diogel, iach a chynaliadwy, gan gynnwys darparu tai i gwrrdd ag anghenion lleol a brofwyd.

Gweithrediadau

- Hyrwyddo cysylltiadau rhwng gwelliannau yn yr isadeiledd hamdden, a'r agenda iechyd a lles.

Amcan 21 - Hyrwyddo twf economaidd yn y sectorau nwyddau a gwasanaethau amgylcheddol.

Gweithrediadau

- Hyrwyddo twf economaidd yn y sector nwyddau a gwasanaethau amgylcheddol sy'n cynnwys yr holl weithgareddau sy'n deillio o amgylchedd iach o ansawdd uchel, gan gynnwys twristiaeth gynaliadwy, ynni adnewyddol priodol, addysg, ymchwil a datblygu a chynnrych amaethyddol.
- Defnyddio dynodiad Eryri fel Parc Cenedlaethol i ddenu buddsoddiad mewnol i'r rhanbarth ehangach, gan wneud yn fawr o'i thirwedd o safon uchel, cymunedau cydlynol, buddiannau iechyd a lles a chyfleoedd hamdden.
- Gwella rhaglenni hyfforddiant a chyfleoedd eraill i bobl leol ddatblygu sgiliau arweinyddiaeth gweithgareddau awyr agored.

Amcan 22 - Cynorthwyo i gyflenwi amcanion rhanbarthol sy'n ymwneud â thwristiaeth gynaliadwy.

Gweithrediadau

- Cynyddu cynaliadwyedd twristiaeth, fel y sefydlwyd mewn strategaethau rhanbarthol, trwy wella sgiliau ar draws y sectorau cyhoeddus a phreifat a chyfathrebu egwyddorion cynaliadwyedd i fusnesau twristiaeth ac ymwelwyr. Bydd gwaith i asesu ôl troed ecolegol Eryri'n hwb i hysbysu'r gweithgaredd hwn.

Amcan 23 - Hyrwyddo ymgysylliad cymunedol.

Gweithrediadau

- Rhoi cefnogaeth i gymunedau sy'n dymuno datblygu prosiectau fydd yn gwarchod a gwella rhinweddau arbennig Eryri.

Amcan 24 - Hyrwyddo a gwella gwasanaethau cludiant cynaliadwy, yn cynnwys bysus, trenau, cerdded a beicio.

Gweithrediadau

- Integreiddio gwahanol fodau o drafnidiaeth i'w gneud hwy yn fwy effeithiol a chyfleus i ddefnyddwyr.

Amcan 25 - Lleihau pwysau traffig a pharcio.

Gweithrediadau

- Parhau i ddarparu cefnogaeth i bartneriaeth cludiant cynaliadwy Goriad Gwydd Eryri.
- Rheoli'r ddarpariaeth a chostau parcio ceir yn effeithiol

Objective 20 - Promote safe, healthy and sustainable communities

Actions

- Promote linkages between improvements in the recreation infrastructure and the health and wellbeing agenda.

Objective 21 - Promote economic growth in the environmental goods and services sectors.

Actions

- Promote economic growth in the environmental goods and services sector that include all activities arising from a healthy and high quality environment, including sustainable tourism, appropriate renewable energy, education, research and development and agricultural production.
- Use the designation of Snowdonia as a National Park to attract inward investment to the wider region, capitalising on its high quality landscape, community cohesion, health and well-being benefits and recreation opportunities.
- Improve training programmes and other opportunities for local people to develop outdoor pursuit's leadership and associated skills.

Objective 22 - Assist in delivering regional objectives relating to sustainable tourism.

Actions

- Increase the sustainability of tourism, as established in regional strategies, by improving skills across the public and private sectors and communicating sustainability principles to tourism businesses and visitors. Work to assess the ecological footprint of Snowdonia will help to inform this action.

Objective 23 - Promote community involvement.

Actions

- Support communities wishing to develop projects which protect and enhance Snowdonia's special qualities.

Objective 24 - Promote and improve sustainable transport services, including bus, train, walking and cycling.

Action

- Integrate different modes of transport to make them more efficient and convenient for users.

Objective 25 - Reduce traffic and parking pressures.

Actions

- Continue to provide support to the Snowdonia Green Key sustainable transport partnership.
- Manage car parking provision and charges effectively.

Atodiad 4 – Rhinweddau Arbennig

Appendix 4 - Special qualities

Pethau sy'n diffinio Parc Cenedlaethol yw nodweddion arbennig; maent yn unigryw ac yn amlwg ac yn gwneud yr ardal yn wahanol. Er y gall rhai nodweddion fodoli y tu hwnt i ffin y Parc, o fewn y ffiniau hyn maent fwyaf cyfredin ac amlwg. Mae creu rhestr bendant yn beth anodd gan fod nifer o'r elfennau, megis nodweddion ysbrydoledig Eryri, yn dueddol o fod yn bethau anghyffwrdd ac yn cael eu cydnabod a'u gwerthfawrogi yn wahanol o un unigolyn i'r llall. Er hyn, trwy ymgynghori a thraffod gyda sefydliadau a chymunedau, mae amrediad o nodweddion wedi cael eu hadnabod fel rhai pwysig ac arbennig i'r ardal honno, sef:

1. amrywiaeth o dirweddau ac ardaloedd arfordirol o ansawdd uchel o fewn ardal ddaearyddol fechan, yn amrywio o arfordir i fryniau ucheldir i'r mynyddoedd geirwon mae Eryri'n enwog amdanynt;
2. synnwyd cadarn o gydlyniant cymunedol, perthyn a bwrlwm sy'n cyfuno i roi naws am le cryf;
3. hyfywedd parhaus yr iaith Gymraeg fel prif iaith llawer o gylchoedd cymdeithasol a phroffesiynol. Mae'r agwedd hon yn amlwg mewn enwau lleoedd lleol, sy'n adlewyrchu treftadaeth ddiwylliannol yr ardal;
4. ardal sydd wedi ysbrydoli diwylliant, llên gwerin, celf, llenyddiaeth a cherddoriaeth fwyaf nodedig y genedl, sy'n parhau i ysbrydoli hyd heddiw;
5. y cyfre i bobl ddeall a mwynhau'r Parc Cenedlaethol yn actif, wrth gynnal ardalooedd o lonyddwch ac unigedd, a thrwy hynny hyrwyddo agweddau o iechyd, lles a hunan fyfyrnod; cyfleoedd helaeth ar gyfer adloniant, hamdden a dysgu i bobl o bob oed a gallu;
6. tirweddau a threfluniau sy'n dangos effaith ddynol dros y canrifioedd, o gyfnod Neolithig hyd at heddiw. Mae tystiolaeth o hyn i'w weld mewn olion archeolegol, enwau lleoedd a chaeau, hanes llafar ac ysgrifenedig ac ymarferion rheoli tir cyfredol. Gwelir treftadaeth bensaerniol Eryri yn nwysedd yr Adeiladau Rhestredig a'r amgylchedd adeiledig ehangach;
7. daeareg gymhleth, amrywiol a nodedig, fu'n hanfodol wrth ddyylanwadur ar ddisgyblaethau daeareg a daearyddiaeth yn rhywgladol;
8. bioamrywiaeth amrywiol yn adlewyrchu tirweddau, daeareg, arferion rheoli tir a hinsawdd Eryri. Mae rhai rhywogaethau a chynefinoedd o bwysigwrwydd Cenedlaethol a rhywgladol, er enghraifft, rhywogaethau sy'n olion o Oes yr Ia ddiwethaf sy'n cynnig cipolwg o gynefinoedd rhannol-Arctig. Eryri yw'r pwnt mwyaf deheul yn y DU ar gyfer sawl rhywogaeth o'r fath.

Special qualities are essentially the defining characteristics of a National Park; they are distinctive and pronounced and set the area apart. Although some qualities may be present in areas outside the Park boundary, it is within the boundaries that they are most prevalent and marked. Providing a definitive list is difficult as many aspects, such as Snowdonia's inspirational features tend to be intangible and perceived and appreciated differently by individuals. However, through consultation and discussion with organisations and communities, a range of special qualities have been identified as important and distinctive to the area. They are:

1. The diversity of high quality landscapes and coastal areas within a small geographic area - ranging from coast to rolling uplands to the rugged mountains for which Snowdonia is famed
2. The robust sense of community cohesion, belonging and vibrancy which combine to give a strong 'sense of place'
3. Continuing vibrancy of the Welsh language as the primary language in many social and professional environments. This aspect is evident in local place names that reflect the area's cultural heritage
4. An area which has inspired some of the nation's most notable culture, folklore, art, literature and music, an influence which continues to the present day
5. The opportunity for people to understand and enjoy the National Park actively, whilst maintaining areas of tranquillity and solitude, thus promoting aspects of health, well-being and personal reflection
6. Extensive opportunities for recreation, leisure and learning for people of all ages and ability; landscapes and townscapes which chart human interaction over centuries, from Neolithic times to the present day. This is evident in archaeological remains, place and field names, oral and written history and present day land management practices. Snowdonia's architectural heritage is reflected in the density of Listed Buildings and the wider historic environment
7. Complex, varied and renowned geology, vital in influencing the disciplines of geology and geography internationally
8. Varied biodiversity reflecting Snowdonia's landscapes, geology, land management practices and climate. Some species and habitats are of national and international significance, for example species which are remnants of the last Ice-Age, providing a glimpse of semi-Arctic habitats. Snowdonia is the most southerly point in the UK for many such species.

**AWDURDOD PARC CENEDLAETHOL ERYRI
SNOWDONIA NATIONAL PARK AUTHORITY**

Penrhynedd • Gwynedd • LL48 6LF
01766 770274 01766 771211
parx@xxxxxxxxxx.xxv.uk
www.eryri-npa.gov.uk